

**Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészettudományi Kar**

**A Magyar Cserkész folyóirat
A cserkészlet értékeinek megjelenése az újságban**

A konzulens neve: P. Szilci Dóra

**Készítette: Beberika Dorina
Kommunikáció és médiatudomány BA
Újságírás szakirány**

**Piliscsaba
2011**

I. Tartalomjegyzék

I.	Tartalomjegyzék	2
II.	Bevezetés	3
III.	A cserkészzet bemutatása	6
1.	Az alapító és a kezdetek	6
2.	A magyar cserkészzet kialakulása és fejlődése	7
3.	Az alapelvek és a módszerek	12
IV.	A magyarországi cserkészszajtó	14
1.	A lapok kialakulása	14
2.	A Magyar Cserkész folyóirat	17
V.	Az elemzés módszere	22
VI.	Az elemzés	29
1.	Az évfolyamok és a törvények	29
2.	A becsület törvénye	35
3.	A kötelességteljesítés törvénye	36
4.	A segítőkészség törvénye	38
5.	A testvériesség törvénye	39
6.	A lovagiasság törvénye	40
7.	A természetszeretet törvénye	41
8.	Az engedelmesség törvénye	43
9.	A vidámság törvénye	45
10.	A takarékoság törvénye	46
11.	A tisztaság törvénye	47
VII.	Összegzés	50
VIII.	Melléklet	53
IX.	Diagramok és táblázatok jegyzéke	56
X.	Szakirodalom	57
XI.	Források	58

II. Bevezetés

Az értékek vizsgálata nagy hagyományt ölt a társadalomtudományi kutatásokban, sokszor kap központi szerepet a kommunikációtudományban is. A mai modern világban, a digitális eszközök térhódításának idején a szakemberek sokszor vizsgálják a média gyerekekre, fiatalokra gyakorolt hatását. Ennek egyik formája az értékelemzés, amelynek során a vizsgált médiumnak az egyén értékorientációjára, világlátására gyakorolt hatását elemzik a kutatók. *„Az értékvizsgálatokban a különböző értékrendszerek, azok elméleti szerkesztése az értékek hasonlóságain és különbségein alapuló fogalmi felépítést tükröznek. Az egyes elméletek az értékek szelekciós szerepét, azok nyelvi reprezentációjában, kognitív elvontságában vizsgálják.”*¹ Tehát megfigyelik, hogy bizonyos értékek milyen kontextusban jelennek meg, és ebből különböző következtetéseket vonnak le. Ennek vizsgálata során a serdülő korosztály kiemelt figyelmet kap, *„hiszen ez az életkori szakasz a leglényegesebb a társadalmi értékekhez való viszony tisztázása és a személyes értékorientációk kialakítása szempontjából.”*² Ennek köszönhetően szintén kiemelt figyelmet érdemelnek az ifjúsági mozgalmak (pl.: a cserkészlet), amelyek nagy hatással vannak a fiatalok értékrendszerének kialakulására.

*A Magyar értelmező kéziszótár szerint az érték valaminek a tulajdonsága, amely a társadalom és az egyén számára való fontosságot fejezi ki.*³ Ugyanez a fogalom S. H. Schwartz definíciójában a cél, érdek és motivációs terület kapcsolataként jelenik meg.

*„Az értékek egy egyénnek a felfogása valamely célról (végcél, közbülső cél), amely kifejezi egy motivációs területre vonatkozó (élvezet ... hatalom) érdekeket (egyéni, kollektív, mind egyéni mind kollektív) és a saját életben vezérlő elvként egy olyan rangsorban ábrázolható, amely rangsor a (nagyon fontos)-tól a (jelentéktelen)-ig terjed.”*⁴

Mikor életünk során valamilyen döntést kell hoznunk, a kialakult értékek alapján mérlegelünk. Az értékelés folyamatának a lényege, hogy a kapott információkat szelektáljuk, ami így meghatározza a viselkedésünk irányát. Tehát értékeink orientálnak bennünket, szabályozzák és behatárolják a társadalmi hovatartozásunkat; jellemzik a múltunkat, jelenünket és jövőnket; illetve kijelölik a dolgok, események fontosságát és

¹ Bugán Antal 1994. 19

² Dr. Kósa Éva és Berta Judit 2006. 89

³ Bugán 1994. 19

⁴ Bugán 1994. 28

jelentőséggel ruházzák fel az adott helyzet történéseit.⁵ Emellett fontos megemlíteni azt aényt, hogy minden ember egy már kialakult értékstruktúrába születik bele, és ez által akaratlanul is szembetalálkozik vele.

Az értékeken belül a vallásosak egy szűkebb metszetet képviselnek, hiszen ezek nem mindenkinek az életében foglalnak el kiemelt szerepet. Régebben sokkal jobban meghatározta az emberek beállítottságát, központibb szerepet kapott. *„A háború előtt például az egyház olyan mértékben nyomta rá a bélyegét az emberek értéktudatára, hogy többségük számára nem volt alternatíva: csak egyféleképpen lehetett látniuk a világot s benne önmagukat.”*⁶ Mára ez megváltozott, de a tízparancsolat „a folyamatosan változó világunkban is konzisztens értékrendszer maradt”.⁷ Bár sokan saját elmondásuk alapján nem hívők, ez az értékrendszer jellemző rájuk – ha valaki vét ellene, az illetőt erkölcsileg elítélendőnek tartják. Ez az értékpreferencia évezredek óta létezik, így tehát elmondhatjuk, hogy mindenki beleszületik, és meg kell tanulnia vele együtt élni. Vannak, akik igyekeznek ezt minél jobban beépíteni a saját életükbe – őket nevezhetjük keresztényeknek, akik a hétköznapokban is próbálják megtartani a parancsolatokat.

A szociológia történetének eddigi legnagyobb vállalkozásának tekinthető az „European Value Study (EVS) – Európai Értékrend Vizsgálat”. Ennek alapján megállapítható, hogy a világ országai értékrendszerük alapján csoportokba oszthatóak, és, hogy ez a rendszer a világvallások tagolódása alapján alakult ki. Megfigyelhető az eredmények alapján, hogy Európa jól elkülönül a többi kontinentstől, amely az erre a területre jellemző keresztény értékekkel magyarázható.⁸

Az ifjúság a modern társadalomban sajátos jellemzőkkel rendelkezik, ezért vizsgálatukra nagy hangsúlyt fektetnek a különböző szakemberek. Az értékrendjük kialakulását sok külső dolog befolyásolja, amelyek vagy pozitív, vagy negatív irányba formálják preferenciájukat. Éppen ezért jöttek létre a különböző ifjúságnevelő szervezetek – felismerték, hogy szükség van olyan intézményekre, amik a pozitív fejlődést segítik elő. Az évek során több ilyen szervezet is kialakult, köztük olyanok, amelyek a vallásosságot tartották a nevelés alapjának, céljának vagy eszközének, többek között ilyen a ma is működő cserkészlet. Nem egyformán fontos a vallásosság a különböző országokban, illetve van ahol nem a kereszténység értékei a mérvadóak, de a hazánkban 1912 óta létező

⁵ Dr. Kósa Éva és Berta Judit (2006) 90.

⁶ Tomka 424.

⁷ Dr. Antalóczy Tímea 2008. ???

⁸ Tomka 429.

mozgalom alapja az Isten-haza-embertárs szolgálat. A szervezet értékei mindezek miatt közel állnak a keresztényiekhez, sok kapcsolódási pont van a kettő között. Emiatt kezdetektől fogva akadtak ellenzői a mozgalomnak, de végül kialakult a maihoz hasonló formája. *„A buktatókat kikerülve 1919-től kormányzati támogatást élvező "emberebb embert, magyarabb magyart" nevelő Magyar Cserkészszövetség a korszak legjelentősebb és legnagyobb hatású ifjúsági szervezetévé nőtte ki magát.”*⁹

Az évek során sok nehézséget megélt mozgalomnak máig alapja a vallásosság, a keresztény értékrendszer, sőt néha maga a történelmi viszontagság okozta a szervezet fejlődését, megerősödését. A kezdetektől fogva útmutató minden cserkész számára a fogadalom, amelynek letételekor mindenki elismeri a tíz törvényt, és vállalja annak rá vonatkozó kötelelességeit. Ezek a törvények a cserkészetet jellemző értékek, amelyek akárhol, és akármikor érvényesek – elméletileg. A gyakorlatban azonban átalakultak, nem egyformán fontosak mindenki számára. A változás maga megfigyelhető a mindennapokban, a törvények értelmezése átalakult, nem ugyanaz, mint a cserkészzet kialakulásakor. Ez a változás nyomon követhető a Magyar Cserkész c. folyóiratban – ennek kutatását és bizonyítását tűztem ki dolgozatom céljául.

⁹ P. Miklós Tamás 2009.

III. A cserkészzet bemutatása

1. Az alapító és a kezdetek

A cserkészzetet Robert Stephenson Smyth Baden-Powell (rövidítve, ahogy a cserkészek ismerik: Bi-Pi) alapította meg. A mozgalom létrejöttét hosszú évtizedek tapasztalata előzte meg, amelyek nélkül nem alakulhatott volna ki.

Bi-Pi 1857 februárjában született Londonban, a család nyolcadik gyermekeként. Már gyerekkorától kezdve sok mindennel foglalkozott, nyitott volt az új dolgokra – megtanult zongorázni, hegedülni; sportolt; tagja volt egy színházasz körnek; sokat kirándult a bátyjaival a természetben. Tanulmányait elvégezve Robert katonatiszti pályára lépett, ami ebben a korban szinte törvényszerű volt. Bátyja javaslatára a sandhursti tiszti iskolára kérte felvételét, hiszen ha a több száz jelentkező közül az első három közé kerül, felmentést kap a kiképzés alól. Néhány évvel később Dél-Afrikában, a második búr háború idején Mafeking városát kellett védelmeznie, az itt eltöltött 217 napnak az angolok nem csak a város felszabadulását, hanem a cserkészzet kialakulását is köszönheték.

Az ostrom alatt az emberhiányt pótolva önként jelentkezett fiúk segítették a katonák életét, akik csoportokba szerveződve látták el a munkájukat. A tábornok felfigyelt a kis közösségek erejére, és *„6-8 tagból álló őrsöket alakított ki, akiket egymással versenyeztetett.”*¹⁰ Mindezek által eljutott arra a felismerésre, hogy ha a fiúk kiképzése alkalmazkodik a természetükhöz, akkor gyorsan tanulnak, és lényegesen nagyobb feladatokat is el tudnak látni.

Katonai sikerei miatt nemzeti hősként tért vissza Angliába. Még az 1899-es évben kiadták *Aids to scouting (Boldogulás ösvényén)* című könyvét, melynek nyomán egyre több előadást tartott az országban. Mindez végül odáig vezetett, hogy 1907-ben kísérleti tábort szervezett 24 fiúnak Brownsea szigetén, amit ma az első cserkész táboraként tartunk számon.

„Baden-Powell a keresztény erkölcsű lovagi szellemet állította be az új mozgalom legfőbb pontjának (...). A cserkészzet, amit most elindítunk, azt a célt tűzte ki maga elé, hogy igazi korszerű lovagokat, azaz értékes és hasznos polgárokat neveljünk a hazának. Azért lesz egyenruhánk és azért lesz az egyenruha egyszerű, mert közöttünk mindenki egyforma, nincsenek

¹⁰ Cserkészvezetők Kiskönyvtára – Páva István 1995. 88

gazdagok és szegények, csak cserkészek vannak, akik egymás közösségét szolgálják, a haza érdekeit képviselik és hisznek Istenben!”¹¹

A tábor eredményesen zárult – Bi-Pi meggyőződött a módszer nevelő hatásáról, majd 1908. január 24-én kihirdeti a cserkészlet megalakulását. Szintén ez év májusában jelent meg a Scouting for boys (Cserkészlet fiúknak) című könyve, mely a cserkészletet megalapozó és megindító alapműnek számít. Pozitív visszhangra talált az írás, aminek következtében az akkor 53 éves katonatiszt nyugdíjaztatta magát, hogy teljes erejéből a mozgalom szervezésére tudjon koncentrálni.

Ezt követően a mozgalom gyorsan terjedt, sorra alakultak meg a szövetségek a világ több országában. Egyre többeknek tetszett meg a cserkészlet, jelenleg hét olyan ország van, ahol nem működik ez a szervezet.¹² A világ cserkészeit két világszervezet fogja össze: a Cserkész Világszövetség (World Organization of the Scout Movement) és a Cserkészlány Világszövetség (World Association of Girl Guides and Girl Scouts). A két szervezetbe összesen kb. 40 millió fiatal tartozik, elmondható, hogy a világ lakosságának több mint fél százaléka a cserkészmozgalom tagja.

Bi-Pi haláláig a cserkészlettel foglalkozott. Utolsó éveit Afrikában töltötte, de minden nap cikkeket, leveleket írt az ifjúságnak és 1941-ben bekövetkezett halála előtt megírta utolsó üzenetét is számukra.

„Hiszem, hogy Isten azért teremtett bennünket ebbe a szép világba, hogy boldogok legyünk és élvezzük az életet. Csakhogy a boldogság nem a gazdagságból ered, nem a sikeres karrierből és nem saját vágyaink kielégítéséből. A boldogsághoz vezető út ott kezdődik, hogy fiú korotokban egészségessé és kitartóvá fejlesszük magunkat, hogy felnőtként hasznosak lehessünk és élvezni tudjuk az életet.”¹³

2. A magyar cserkészlet kialakulása és fejlődése

A magyar cserkészlet történetét kétféleképpen oszthatjuk, mert a második világháború után több évig betiltották, csak 1989-ben indulhatott meg újra. A több évtizednyi történelem, tapasztalat, emlék és esemény mind meghatározza azt, hogy mi ma a cserkészlet, illetve ezek mind hatással voltak az értékekre, amiket képvisel – ezért is fontos megismerni.

¹¹ Cserkészvezetők Kiskönyvtára – Páva István 1995. 99

¹² Cserkészlet történelem

¹³ Robert Baden Powell 1908/2004. 259

Alig telt el másfél év, a Scouting for boys c. könyv híre Magyarországra is elért, a nagybecskereki piarista gimnázium értesítőjében hosszú cikk jelent meg róla. Több katolikus és protestáns vezető is meglátta benne a lehetőséget, így már 1910-ben megalakultak az első csapat; 1912 decemberében pedig maga a Magyar Cserkész Szövetség, aminek vezetői Sík Sándor,¹⁴ Izsóf Alajos, Megyericsy Béla és Papp Gyula lettek. Sokan sokáig ellenezték a cserkészetet, nem volt megtiszteltetés egyenruhában járni az utcán. Azonban ez nem vetette vissza a munkát, 1913 márciusában a pesti csapatok közös cserkésznapot tartottak, majd néhány év múlva megrendezték a Vági tutaj utat, ami 105 fő közös vízi és mozgó tábora volt.

Az első világháború kitörésekor a mozgalom már országos jellegű volt, több nagyvárosban működött csapat. Bár a lelkes mozgalmi életet a harcok nem szüntették meg, a nevelőmunkát komolyan akadályozták – a tagok száma 3000-ról kb. 1800-ra csökkent. A zűrzavaros állapotok ellenére 1918. december 1-én újrakezdte működését a Magyar Cserkész Szövetség, Morvay Győző vezetésével, azonban Kun Béla és társai diktatúrája alatt a cserkészetet felszámolták. A megszorítások ellenére a munka tovább folytatódott, a csapatok magánlakásokon jöttek össze, elutasították a megalkuvást.

A Tanácsköztársaság bukása után a cserkészzet újra nyíltan működhetett, a szövetség új elnöke Ravasz Árpád lett, akit Sík Sándor, majd Witz Béla követett. Új lendületet kapott a mozgalom – kiépült a központi iroda, megszámozták a csapatokat és 1922 elejére már az egységes ügyvitelt és hathatós országos ellenőrzést is szabályozták.¹⁵ Az újjáalakult szövetség a külföldiekkel is felvette a kapcsolatot, amelynek következtében meghívást kapott az 1920-ban Angliában rendezett első cserkész világtalálkozóra.¹⁶ Ezen Magyarország anyagi nehézségek miatt nem tudott részt venni; de a következő Koppenhága melletti II. Világjamboreen már résztvevőként jelen voltak a magyar cserkészek is. Ebben az évben világbajnoksághoz hasonlított az összejövetel, amelyen a hazai csoport harmadik helyezést ért el. Bármennyire érdekes és izgalmas is volt ez a

¹⁴ Sík Sándor (Bp., 1889. jan. 20. – Bp., 1963. szept. 28.): költő, műfordító, irodalomtörténeti, egyházi író, egyetemi tanár, az MTA tagja (1946 – 49). 1903-ban belépett a piarista rendbe, melynek 1948-tól tartományi főnöke. 1946-tól szerkeszti a Vigilia c. folyóiratot. A magyar cserkészmozgalom egyik megteremtője, szellemi atyja, a magyar cserkészpedagógia kidolgozója. (Magyar életrajzi lexikon 1000-1990)

¹⁵ Bodnár 1989. 22

¹⁶ Az olimpia mintájára, négy évente rendezik meg. Célja a különböző országok cserkészeinek egymással való megismertetése és a külföldi kapcsolatok kialakítása. A következő Jamboree idén, 2011-ben lesz Svédországban.

bajnokság, a szervezők arra a döntésre jutottak, hogy többször nem rendezik meg, hiszen ellenkező esetben a világtalálkozó pusztán egy sporteseménnyé válna és a résztvevőknek kevésbé lenne lehetősége egymással megismerkedni.

A hazai vezetők eltervezték, hogy 1926-ban Nemzeti Nagytábort szerveznek az ország cserkészeinek, a sátorváros több napon át készült, hogy képes legyen tíz ezer ember befogadására. A tábor elsősorban magyaroknak szólt, de nagy számban kaptak meghívott a külföldiek is. A program igen változatos volt: énekverseny, mozi, cserkészkiállítás, kötelező és nem-kötelező versenyek, regösesték színesítették a mindennapokat.

A III. Világjamboreet Angliában rendezték meg, amelyen kifejezetten a nemzetek közti barátságok elmélyítése volt a cél, valamint, hogy a cserkészszeme maradjon a központban. A magyarok reményt tápláltak, hogy munkájukkal kiérdemelhetik a következő világtalálkozó megrendezésének jogát. Szép eredményeket értek el, melynek bizonyítéka, hogy ez évben választották meg Teleki Pált¹⁷ a világcserkészeti Intéző Bizottságába.

A vezetők közül többen támogatták, hogy Magyarország rendezhesse a IV. Jamboreet, a magyar ifjúság nemzetet szolgáló feladatát látták benne. Mások azonban – köztük Sík Sándor és Teleki Pál – aggódtak, félték egy ilyen nagy rendezvény felszínességétől, színpadi jellegű sikereitől. Az 1931-ben megtartott cserkész világkonferencia végül magyar kézbe adta a megrendezés jogát, a táborparancsnok Teleki Pál lett, segítőtársa pedig Kisbarnaki Farkas Ferenc.¹⁸ Nagyszabású és alapos előkészítő munka zajlott, amely szerteágazó műszaki tevékenységeket, nyelv- és szaktanfolyamokat, jamboree-próbákat jelentett. A külföldiek alapos a tájékoztatását is idejében elkezdték, azonban a magyar közvéleményt is a tábor mellé kellett állítani. A sikeres táborozáshoz nagy mértékben hozzájárult a kedvező időjárás, a gondosan előkészített munka, a magyar cserkészek és vezetők lelkesedéssel párosult alapossága.¹⁹

A magyar szempontból nagyszerű eredménnyel záródó esemény kimerítette a társadalmat; egyes állami és helyi intézmények zárkózottabbak lettek a mozgalommal

¹⁷ Teleki Pál (Bp., 1879. nov. 1. – Bp., 1941. ápr. 3.): politikus miniszterelnök, földrajztudós, egyetemi tanár, 1903-tól az MTA tagja. 1922 – 23-ban országos főcserkész, de a továbbiakban is a magyar cserkészmozgalom reprezentáns irányítója. (Magyar életrajzi lexikon 1000-1990)

¹⁸ Kisbarnaki Farkas Ferenc (Kismarton, 1892. május 27. – Arnstorf, 1980. április 14.) magyar katonatiszt, cserkészvezető. A Történelmi Vitázi Rend harmadik főkapitánya; Teleki halála után, Magyarország főcserkésze. (Farkas Ferenc (katonatiszt))

¹⁹ Bodnár 1989. 65

kapcsolatban. Ugyanakkor a nagyra növekedett öntudat eredményeként a külsőségek, nyilvános szereplések szinte már fontosabbak lettek, mint a nevelőmunka. A megújulási szándéknak két iránya alakult ki, az egyik csoport a jamboree utáni azonnali befelé fordulást és a nevelőmunka elmélyítését, míg a másik a cserkészlet eszmei tartalmának érintetlen megtartása mellett, a nem kimondottan cserkész programok szervezését is támogatta.

A '30-as években nehéz korszak köszöntött a cserkészre, az akkori szélsőjobboldalt képviselő mozgalmak és sajtójuk minden lehető módon igyekeztek ártani nekik. A sok támadás ellenére kialakult a magyar cserkészlet két alappillére (a Biblia; a magyar kultúra és értékek). Ezekben az években Teleki Pál mindvégig erősen ellenállt a cserkészletet ért támadásoknak, éppen ezért 1941-ben bekövetkezett halála pótolhatatlan veszteségnek számított.

Ilyen nehéz körülmények között érte el Magyarországot a háború, amely miatt a külföldi kapcsolatokat nem tudták sokáig fenntartani, 1940-től kezdve nem volt lehetőség a vendégfogadásra. A cserkészotthonok, parkok, csónakházak szinte mind tönkrementek, vagy eltűntek. A vezetők nagy része elesett, hadifogságba került vagy nyugatra szorult. A reménytelennek tűnő helyzetben próbálták a háború után újraindítani a cserkészlet munkát, 1945 februárjában megalakult egy ideiglenes Cserkész Intéző Bizottság. A kezdeti lelkes munkát folyamatos támadások érték, a Belügyminisztérium kiadta az utasítást, hogy minden eszközzel akadályozzák, és amilyen hamar csak lehet, rombolják szét a Szövetség munkáját. A cserkészlet elleni harc egyszerre két irányból is folyt: egyrészt a vezetők leváltása és elhurcolása, másrészt a csapatok tönkretétele. Sok helyen önkényesen betiltották a mozgalmat, megvonták a támogatást, elvették az otthonokat. Az 1946-os évben tartottak egy közgyűlést, amelyre a vezetők nagy részét nem engedték be,²⁰ hogy lényegesen módosíthassák a baden-powelli cserkészlet törvényeket és az alapszabályokat; végeredményként kihagyták az Istenre, Hazára és Embertársra való hivatkozásokat. Minden olyan dolgot igyekeztek kiiktatni, amelyek lényeges alapelemei voltak az erkölcsi alapokra helyezett, humánusot mindenkor szem előtt tartó magyar cserkészletnek.²¹ A már alapjaiban átalakult Cserkészfiúk Szövetsége 1948-ban beolvadt az Úttörő Mozgalomba.

²⁰ A kilenc kerület közül mindössze egy volt képviselve, de nagy számban voltak jelen a minisztérium által küldött ifjúsági organizációk képviselői.

²¹ Bodnár 1989. 115

Később az '56-os forradalom idején rövid időre ismét talpra állt, de a tragikus események nem adtak lehetőséget a folytatásra, továbbra sem indulhatott el újra a cserkészmunka.

Mivel Magyarországon nem volt lehetőség rá, külföldön alakult meg a Magyar Cserkész Szövetség, központja Garfield lett (1951) – azonban a Világszövetség nem fogadta soraiba. A betiltás alatt külföldön működött a Szövetség, illetve hazánkban „a diktatúra idején bűvópatakként”²² folyt a cserkészmunka. Sok csapat szervezett illegális táborokat (egyenruha nélkül), találkozóikat magánlakásokon folytatták.

Egészen 1988-ig hazánkban tiltott volt a cserkészet. Ebben az évben megalakult az Ideiglenes Országos Intéző Bizottság, szegeden kiállítás nyílt A magyar cserkészet története címmel, melyre külföldről hazalátogatott Bodnár Gábor²³ és Németh László. Októberben a vezetők az azonnali megalakítás mellett döntöttek, megindultak az első vezetőképzők, ekkor már hivatalosan is; a következő év januárjában újjáalakult az MCSSZ, elnöke dr. Surján László lett. Voltak vezetők, akik nem értettek egyet a szövetség elképzeléseivel, ők megalakították a Cserkészcsapatok Szövetségét. Az újjáalakult MCSSZ elfogadta a koedukációt, innentől kezdve lehettek egy csapatban a lányok és a fiúk. Alig egy év múlva újra a WOSM (World Organization of Scout Movement) tagja lett az Magyar Cserkészszövetség, valamint a határon túli magyarok körében is elindul a rendszeres cserkészmunka, megalakult a Horvátországi-, Kárpátaljai-, Romániai-, Szlovákiai-, Vajdasági- és Külföldi Magyar Cserkész Szövetség.

A vezetőképzés a cserkészet megszűnése alatt, és az újjáalakuláskor nagy változásokon ment át, 1992-ben alakult ki a végleges, ma is használt rendszer. Az ezredfordulón, 2000-ben Esztergom mellett rendezték meg a Millenniumi Emléktábort, amelyen 2000 magyar cserkész vett részt. Ezzel párhuzamosan a Szent István Gimnáziumban cserkész történeti kiállítás nyílt. Új lendületet kapott a Közép-európai jamboreek szervezése is, 2001-ben Csobánkán tartották meg a Carpathia nevű táborát. A ma is működő országos elnökséget 2006-ban, a Székesfehérváron tartott tisztújító közgyűlésen választották meg. A cserkészet megalakulásának száz éves centenáriumán Magyarországon több városban rendeztek megemlékezést, népdaléneklési rekordkísérleteket; Angliában

²² G. Merva Mária (szerk.) 2009. 22

²³ Bodnár Gábor (Miskolc, 1920. szeptember 9. – Garfield (USA) 1996. december 22.) 1935-ben lett tagja a csapatának. A háború alatt nyugatra emigrált, de megfogadta, hogy amíg él a magyarságot szolgálja minden erejével. Életét az emigráns magyar cserkészetnek szentelte, 1947-től vezetőtisztt, 1961-től ügyvezető elnök és 1993-tól haláláig főtitkár volt.

pedig a 21. Cserkész Világtalálkozón ünnepeltek a világ cserkészei. A Magyar Cserkészszövetség Gyűjteménye 2009-ben Gödöllőre került.

Jelenleg is működik a cserkészzet, az országban a megalakulás óta 50000 ember tett fogadalmat. Most kb. 8000 tagja van a szövetségnek (közülük 6000 fizetett tagdíjat) és 375 csapat működik (ebből kb. 150 megszűnésben lévő).²⁴

3. Az alapelvek és a módszerek

A mai magyar cserkészzet értékeit, céljait, megítélését nagyban befolyásolta a történelme. Azok, akik kezdetben vezetőként munkájukkal segítettek a mozgalmat nagy hatással voltak rá – tanításaik, elképzeléseik ma is alappilléreként jelennek meg a szervezetben. A közös célért különböző alapelvekkel, módszerekkel tesznek a vezetők, amik mind a mai napig a cserkészzet sajátosságai és meghatározói.

Elmondható, hogy a mozgalom értékei a meghatározásából, céljaiból, módszereiből erednek. Ezeknek egy részét már az alapító, Bi-Pi is megfogalmazta, és ez terjedt el az egész világon, töltődött meg tartalommal a különböző országokban. Ha tehát meg akarjuk ismerni a cserkészzetet (annak céljait, módszereit, megfogalmazását), a kutatást jó száz évvel ezelőtt kell elkezdenünk.

A magyarországi cserkészzet céljait a Szövetség oldalán megtalálhatjuk:

„A magyarországi cserkészmozgalom célja, hogy a társadalmat olyan életrevaló, elkötelezett, felelős, egészséges polgárok alkossák, akiknek fontos, hogy önmaguk folyamatos nevelése által az Isten felé növekedjenek. Ennek érdekében életmodellt nyújtunk, illetve ifjúságnevelést végzünk önkénteseink segítségével. Magyarországon a helyi közösségekkel együttműködve 7 éves kortól mindenki számára nyújtjuk ezt, aki nyitott elveinkre és közössége életében tevékenyen részt vállal.”²⁵

Bi-Pi fogalmazta meg könyvében a cserkésznevelés módszereit/alapelveit, melyek a következőek: a lelkiismeretre hallgató folyamatos önnevelés, a kiscsoportos foglalkozás, a cselekedve tanulás, a cserkészttörvények és a fogadalom, az állandóan ösztönző programok. (Ezek közül az első felsorolt helyett Magyarországon a „magyar kultúra ápolása különös tekintettel a népi hagyományokra” szerepel.) A cserkészzet egyik ereje abban rejlik, hogy az egyént a kortársai által is neveli, *kisközösségi rendszerben* (6-10 fő egy órs) működik. A gyerekek azt tanulják és értik meg, amit maguk is kipróbálhatnak, ezért fontos alapelv a

²⁴ Az adatok Solymosi Balázs, országos vezetőtisztt a hatodik cserkész kerület segédtisztt képzésén (2011. 03. 04-06) elhangzott előadásából származnak.

²⁵ Céljaink, módszereink.

cselekedve tanulás. Ennek egyik formája a módszertani játék, amelynek keretében az új ismeretet az őr vezetője játékos formában adja át a kisebbeknek. A mozgalomban él egy eszménykép, amelyet a *fogadalom* ír le és amelynek megvalósításához a *törvények*²⁶ nyújtanak segítséget. Fontos, hogy *folyamatos, ösztönző, hasznos és vonzó programokat* szervezzenek, hogy az egyének belülről fakadóan akarjanak részt venni (hisz a cserkészlet önkéntes). Az utolsó kifejezetten magyar módszer (*magyar kultúra ápolása*) pedig segít megőrizni a hagyományokat, megismerni önmagukat, közösségüket és a nemzetet.

A cserkészlet megfogalmazása rávilágít további sajátosságaira, értékeire.

*„A cserkészlet valláserkölcs alapon működő ifjúságnevelő mozgalom és életforma. A cserkészlet mindenki számára nyitott származástól, nemtől, társadalmi és vagyoni helyzetétől, valamint felekezettől függetlenül. A cserkészletben résztvevő személyek önkéntesen, saját szabad elhatározásukból tevékenykednek. (...) A cserkészlet mentes a pártpolitikától, pártokat, képviselőket, képviselő-jelölteket nem támogat, és tőlük támogatást nem fogad el.”*²⁷

Röviden: a cserkészlet önkéntes, politikamentes, vallásos, ifjúságnevelő mozgalom. Mindezek alapján elmondható, hogy a mozgalomban fontos: az *önkéntesség* – ezért is fontosak az ösztönző programok; a *vallásosság* – személyes istenkapcsolat és az ebből fakadó meggyőződésen alapuló hit; a *kötelességteljesítés* – önmagukkal, környezetükkel kapcsolatosan. Nevelő mozgalomként további jellemzői: a *nevelés*, az *önnevelés* és az ezekből fakadó *fejlődés*. Mindezek a tulajdonságok megvilágítják magukat az értékeket is, amelyeket a Szövetség Stratégiai Tervező Bizottsága által készített ábra jól összefoglal.²⁸

²⁶ A cserkész törvények és a fogadalom szövege a mellékletben olvasható.

²⁷ Magyar Cserkész Szövetség Alapszabálya 2008. 10

²⁸ Az ábra a mellékletben megtalálható.

IV. A magyarországi cserkészszajtó

1. A lapok kialakulása

„Cserkészlapot a Szövetség, vagy annak engedélyével a cserkészszervek is indíthatnak. Csupán a csapat tagjai között terjesztett alkalmi csapatlap megjelentetéséhez nem szükséges a Szövetség engedélye. Engedélyezett cserkészlapok számára minden cserkész írhat cikkeket, leírásokat, fejtegetéseket. A csapatok közötti kapcsolatok elmélyítése érdekében ajánlatos, hogy a csapatok saját újságjaikat küldjék meg egymásnak cserében.”²⁹

Az évek során több cserkészettel foglalkozó lap indult el, amelyek közül szinte mind megszűnt, vagy csak on-line jelenik meg. Voltak lapok, amelyek 1-2 évig illetve egy-egy táborban jelentek meg, de ezek nem gyakoroltak nagy hatást a cserkészszajtóra. Az ezzel kapcsolatos szakirodalom igen hiányos, nincs összefoglaló mű – éppen ezért fontos röviden összefoglalni a periodikákat.

Lényeges kiemelni a mozgalom kezdetén létező lapokat, amelyek közre játszottak a cserkészlet elterjedésében. Magyarországon elsőként kell megemlíteni a *Zászlónk* c. ifjúsági lapot Izsóf Lajos³⁰ szerkesztésében. Ez 1902-ben indult, és már 1911-ben programjába vette a cserkészlet ismertetését, nagy érdemeket szerzett annak elterjesztésében. Hasábjain kiváló vezetők publikáltak, többek között Sík Sándor és Radványi Kálmán. *„A Zászlónk szerkesztőjének és lelkes vezetőgárdájának köszönhető, hogy a magyar cserkészlet mély erkölcsi tartalmával, vallásos világnézetével és fegyelmezettségével a világ élvonalába került.”³¹* Ezen kívül a cserkészmozgalom támogatójaként említhető még a Keresztyén Ifjúsági Egylet lapja, az 1918-tól megjelentetett *Magyar Ifjúság* és az 1915-ben alapított a Jezsuita Rend által támogatott *Szív* újság.

A kifejezetten cserkész újságok megjelenésének időpontját nehéz meghatározni. Folyamatosan jöttek létre a csak ezzel foglalkozó lapok, köztük az elsők már 1913-14 környékén.

Sokan, sokáig ellenezték a cserkészletet, inkább egy német ifjúsági mozgalom katonás jellegű szervezetét tartották követendő példának. Ők hozták létre a Magyar

²⁹ A cserkészlet szabályai.

³⁰ Izsóf Lajos (1870-1945): A Hittudományi egyetemi tanulmányait Rómában végezte, majd hazatérte után falusi plébánián segédlelkész. 1919-ben kilépett az egyház kötelékéből, 1935-ig tanár Budafokon, majd Újpesten. 1902–19-ben a *Zászlónk* c. diáklap, 1910-től 1913-ig az *Élet* c. szépirodalmi hetilap, 1912-től 1919-ig a *Nagyasszonyunk* c. leánylapnak a szerkesztője. (Magyar életrajzi lexikon 1000-1990)

³¹ Bodnár 1989. 10

Órszem Szövetséget, ami főleg fővárosi polgári iskolákban vert gyökeret. Az eleinte a cserkészetet ellenzők, bár nagy anyagi erővel és befolyással rendelkeztek nem tudták megakadályozni annak előretörését. Így végül 1913-ban egyesült a két szervezet és létrejött a Cserkész Órszem Szövetség. Ennek lapja a *Cserkészórszem*, melyet Tas József³² iskolaigazgató szerkesztett.

Ahogy a mozgalom országszerte egyre elterjedtebb lett, új folyóiratok is indultak, ami a cserkészet erejét mutatta. Először 1915-ben jelent meg a *BIK híradó*, 1916-ban Székelyföldön, Udvarhely megyében a *Cserkészhíradó* és az V. kerületi főgimnázium csapatlapja, a *Légy résen*. A Magyar Középiskola 1916-os évfolyamában Sík Sándor írt nagyhatású tanulmányt a cserkészet pedagógia értékeiről.

Néhány év múlva, 1920-ban indul el a Magyar Cserkész Szövetség színvonalas, hosszú évtizedeket megélő lapja a *Magyar Cserkész*, Temesy (Hermann) Győző³³ szerkesztésében. Négy év múlva, 1924-ben jelent meg a *Vezetők Lapja*, amely sokáig a magyarországi cserkészet vezetőinek elsődleges hírforrása volt. Ezekben az években alakult kiadóvállalat is, ami a lapok és könyvek kiadását segítette.

A negyedik, angliai Világtalálkozót (1929) követő korszakot országos hadijátékok, kerületi napok jellemezték országszerte. Ekkor a *Vezetők Lapja*, a *Magyar Cserkész*, de általában a cserkész irodalom olvasótábora megnőtt.

Az 1931-ben megtartott világkonferencia után rájöttek, hogy sok magyarországi cserkész, aki fiatalon látott neki a munkának felnőtt. Ezek az emberek kutatták annak a lehetőségét, hogy miként tudnának továbbra is - a megváltozott körülmények között - a mozgalom munkájában részt venni. Sokan utaztak el Sík Sándorhoz, hogy erről vele - sokszor éjszakákba nyúlóan- beszélgessenek. Ennek eredményeként jelent meg a *Fiatal Magyarság* c. füzet. Majd ezt követően az öregcserkészek szellemi táplálékaként indult el a hasonló nevű havonta megjelenő folyóirat. „*Ennek szerkesztői, cikkírói a cserkészvezetők legjobbjai voltak. Komoly szerepet kapott mind a lapban, mind az általános célkitűzések között a népi irányzat.*”³⁴

³² Tas József (1877-1940): tanító, székesfővárosi szakfelügyelő, cserkész. 1913-14: az Orsz. Cserkészórszem Szöv. első csapatszervező főtitkára. (Magyar Katolikus Lexikon: Tas)

³³ Temesy Győző (1887-1977): vitéz, gimnáziumi igazgató, cserkészvezető. Az I. világháborúban harcol, főhadnagyként szerelt le, majd több iskolában tanár, választókerületi képviselő, Sajtókamara tagja. A magyar cserkészet egyik alapító tagja, később is aktív szerepet tölt be. 1943-ban felhagy a cserkészzel. (Magyar Katolikus Lexikon: Temesy)

³⁴ Bodnár 1989. 61

A gödöllői Jamboree utáni korszak anyagi vonatkozású eredménye a „filléres” Magyar Cserkész. Ezt azért fontos kiemelni, mert ekkor bár az oldalszámok megnöttek, mégis olcsóbban árulták az újságot, amely lehetővé tette, hogy az országban szinte minden fiatal kezébe eljusson.

A *Táborkereszt* katolikus cserkészvezetők részére indították 1936-ban. A cserkészlet és a katolikus egyház viszonya ebben az időben még inkább megerősödött. Ezzel a lappal a katolikus egyház célul tűzte ki, hogy a kb. 200 katolikus szellemiségű cserkészcsapatot összekovácsolja. Witz Béla szerint, akinek a véleménye alapján engedélyezte végül az esztergomi érsek a folyóiratot, nem rendszeres lapnak, csak időszakos folyóiratnak szánták. „*A Táborkereszt a cserkészlet minden porcikáját katolikus szellemmel igyekezett átítani, illetve ilyen irányutatást nyújtott a vezetőknek.*”³⁵

A II. világháború során a cserkész nevelőmunka csapat és kerületi szinten változatlanul folyt tovább. Ennek nem csak az összejöveteleken, táborokban volt nyoma, hanem az újságok hasábjain is – a Magyar Cserkész és a Vezetők Lapja is igyekezett útmutatást adni. A lapok nem riadtak vissza a komoly kritikától sem, nem hódoltak be a politikai és társadalmi divatoknak, kiálltak a nívósabb szórakozás mellett.

A háború után, a cserkészlet lejárásakor sokszor felhasználták a sajtót. Különböző cikkek jelentek meg, amelyek arra hivatottak, hogy a cserkészlet nevét és hírét bemocskolják. Ilyen volt a Szabadságban (1946. július 19.) megjelent cikk: *Orgyilkos fasiszta merénylet a Teréz-körúton: két halott, több súlyos sebesült* – itt olvasható Péter Gábor nyilatkozatában: „*A tettes jobb családból származó, 18 év körüli fiatalember, akin rövid cserkész nadrág, harisnya és sárga cipő volt. A vizsgálat első adatai szerint a merénylő valószínűleg egy cserkész- vagy KALOT³⁶ szervezet tagja volt.*”³⁷

A rendszerváltáskor, illetve azt követően azonban néhány régebbi lap újraindult. Ilyen volt többek között a Magyar Cserkész (1989), a Táborkereszt (1993). A Vezetők Lapjának szerkesztősége 2009-ben állt fel újra a Szövetség központi irodájában.

Ezek a lapok voltak a cserkészlet életének legfontosabb periodikái. Közülük a Táborkereszt, a Magyar Cserkész és a Vezetők Lapja maradt fent a legtovább. A Táborkereszt kiadása most szünetel, a Magyar Cserkész néhány éve előfizetői problémák miatt megszűnt, helyette a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség kiadásában Magyar

³⁵ Gergely 1989. 213

³⁶ KALOT: Katolikus Agrárifjúsági Legényegyesületek Országos Testülete, 1938. okt.-1946. júl. 4.; 1988. nov. 24 (Magyar Katolikus Lexikon: Kalot)

³⁷ A cikk fénymásolata: Bodnár 1989. 113

Cserkészszövetségek Fórumának megbízásából jelenik meg a Cserkész c. lap. Ebben külön rovatot szentelnek a Magyar Cserkészszövetség híreinek, csak úgy, mint a többinek (pl. a Külföldi Magyar Cserkészszövetségnek). A Vezetők lapja pedig több éve on-line jelenik meg.

Az eddig nem említett újságok közül kiemelhető még:³⁸

Magyarországon:

- Ösvény (Bp., 1929-39)
- Cserkészleányok Lapja (1931-44)
- Cserkész Apród (Bp., 1934-37)
- Cserkészliliom (Polgárdi, 1936-39)

Külföldön:

- Tábortűz (Pozsony, 1929-38)
- Magyar Cserkész (Pfarrkirchen, Landshut, NSZK, Alm b. Saalfelden, Au., Garfield, USA, 1948-)
- Regnum Marianum (Martinez, Argentína, 1954-60?)

2. A Magyar Cserkész folyóirat

Az eddigiekben szó volt már a folyóirat történeti alakulásáról, de az évek során formai változások is történtek. Ez sokszor összefüggésben állt főszerkesztő váltással, gazdasági nehézségekkel vagy éppen történelmi háttérrel – a magyarországi háborús helyzetek mindig befolyásolták a lap jellemzőit.

Az újság legelőször **1920**-ban jelent meg. Mind a formáján, mind a tartalmán látszott, hogy egy új lapról van szó, amely egyelőre saját útját keresi. Mindössze néhány oldalas, kis formátumú, fekete-fehér kiadványról beszélhetünk ekkoriban, Hermann Győző főszerkesztésében. Visszatérő rovatai a hírek és a telefonközpont voltak, minden számban jelentek meg az akkori vezetők, híres költők tollából származó versek; két hasábos, kevés illusztrációval ellátott cikkek a jellemzik.

A következő évben (**1921**) nagy változásokon ment át a lap – a méretben és a terjedelemben is látszott a különbség. A tizenharc A/4-s oldalt továbbra is jellemezték a fekete-fehér képek (főleg fotók) és a két hasábos cikkek. Ettől az évtől kezdve sokáig ugyanaz a felépítés a jellemző: a címlap fejlécében olvasható az évfolyam és példányszám, a dátum; alatta egy, az oldalt szinte egészében elfoglaló fekete-fehér kép és az újság címe.

³⁸ Magyar Katolikus Lexikon: Magyar Cserkészlapok.

A kezdő oldalon a fejlécben hangsúlyos helyet kapott a cím és egy kép, ezek alatt található az impresszumot és a lap vezércikkét. Visszatérő rovatok: Krónika (csapatok, kerületek programjai), Leánycserkészlet, Amit a fiúk írnak, Hírek, Szerkesztői üzenetek, Aviatika (kézműves, barkácsoló rovat), Nemzetközi hírek illetve Cserkésztestvériség, Táborozás és a folytatásos regények. Az 1921-es év során a rovatcímek kiemelése megváltozott, eleinte díszes keretben, később boldozottan található meg. Mind a cikkek, mind a rovatok szaggatott vonallal voltak elválasztva, azonban ez az utóbbi esetben két hasáb széles.

Az *elkövetkezendő években* a címlap felépítettsége változott – a cserkészbolt hirdetése, és ízelítő a tartalomból került a kép és felirat alá. Az újság terjedelme is megnőtt, 1925-ben már huszonnégy oldalas a kiadvány. Egészen **1927**-ig Temesy Győző szerkesztette a lapot, ebben az évben azonban Vidovszky Kálmán lépett a helyébe. A címlapon a kép és a cím elhelyezése megváltozott, az újság formájában is látszik, hogy új felelős szerkesztője lett, de továbbra is maradtak a többségében két hasábos, illusztrációval ellátott cikkek. Visszatérő rovatok ekkor a Vezércikk (a kezdő oldalon), Vadászösvényen, Cserkészsport, Táborok, Versek, Humor/Viccek, Krónika, Nyelvtanulás és a Pályázatok. Egészen váratlan haláláig (**1932. június**) Vidovszky Kálmán szerkesztette a lapot – emiatt mind a formája, mind a tartalma állandó volt. Közben a címlap képe színes lett, de továbbra is Márton Lajos grafikái díszítették. Az 1932-es újság júliusi számában oldalakon keresztül Vidovszkyval foglalkoztak; életéről, temetéséről, betegségéről írtak. Ettől kezdve az évfolyam szerkesztését Kosch Béla vállalta, aki az eddigiekben a kiadásért volt felelős.

A következő, **1933**-as évben, a lapnak új felelős szerkesztője, Koszterszitz József atya lett. Az eddigi terjedelem kibővült, huszonnyolc oldalas lett az újság. Továbbra is színes kép díszítette a címlapot, amelyet több oldalnyi rövid hír illetve hirdetés követett, majd egy belső címlap. Ez utóbbinak képpel díszített fejléce alatt a szerkesztőség adatai, az adott szám mottója és a vezércikk található. Novembertől szintén ezen a belső oldalon jelezték az újság „új” alcímét: a lilomos ifjúság lapja; a júliusi hónaptól az oldalak fejlécében különböző idézetek kerültek. A visszatérő rovatok között továbbra is megtalálhatjuk a Krónikát, a Híreket, a külföldi kapcsolatokat, rejtvényeket, a vicceket, a folytatásos regényeket, verseket, irodalmi alkotásokat. Ennek az évnek különleges visszatérő témája a Jamboree, amit ebben az évben Magyarországon, Gödöllőn rendeztek meg.

Koszter atya csak a következő év februárjáig volt szerkesztője az újságnak. Utódja ismét Kosch Béla lett, akit szeptemberben Velösy Elek, októberben pedig dr. Sztrilich Pál

követett a lap élén. Az eddigi tartalom nem sokat változott, újdonságként jelent meg a Magyar Kisfiú, kiscserkészeknek szóló, illetve később az Állatvédelem rovat. A címlapon ismét változás történt, bár továbbra is maradtak az ezt díszítő Márton Lajos grafikák, de a cím átkerült az oldal tetejére és új betűtípust kapott. A belső címlap fejléce átalakult, dr. Sztrilich Pál szerkesztősége alatt „a lilomos ifjúság lapja” alcím is eltűnt, majd később, **1935** áprilisában és szeptemberében ismét átalakult. A lap terjedelme ezekben az években már harminckettő oldal.

Az **1940**-es évben újabb főszerkesztőváltás történt a lap élén: dr. Sztrilich Pál helyét Velösy Béla vette át. Újra átalakult a címlap (akkor már nem színes képek díszítik) és a belső címoldal fejléce, a terjedelem lecsökkent, **1943**-ben már csak húsz oldal. A rovatok között továbbra is megjelent a Krónika, a Hírek (külföldi is), az Állatvédelem, a folytatásos regények, elbeszélések, versek és vezércikkek. Továbbra is kettő - olykor a szembetünőbb témaváltás végett - három hasábra tördelték a cikkeket, amikhez mindig volt illusztráció. Az **1944**-es év végén az oldalszámok tovább csökkentek az ország gazdasági helyzete miatt; ez év decemberében már nem jelent meg a lap, a következő szám pedig **1946** márciusában jutott el az olvasókhöz, ami egészen 1989-ig az utolsó is volt egyben. Ekkor, ahogy a cserkészlet is, az újság is megszűnt, a rendszerváltásig külföldön jelent meg, a Külföldi Magyar Cserkészszövetség kiadásában.

Az újjáalakult MCSSZ első hivatalos lapszámát **1989** augusztusában adták ki. Az új évfolyam első kiadványa főleg a cserkészlettel, annak történelmével, illetve alapítójával foglalkozott. Ez év októberében már új formában, új tartalommal, új főszerkesztővel (dr. Mátrai Béla) jelentkezett a lap. Az újrainduláskor már csak havi egy példány jelent meg, összesen huszonnégy oldalon. A címlap színes képpel illusztrált, fejlécében festett hatású trikolor lobogó és címer keretezi az újság címét. A belső tartalom továbbra is fekete-fehér, kettő illetve három hasábos. Visszatérő rovatai a szerkesztőségi levelek, a magyar cserkészlet történelme, a vezércikk, az Előttünk jártak (egy-egy híres cserkész életének bemutatása), a törvényt magyarázatok, tábori élménybeszámolók, a hírek, a viccek és a rejtvények.

A *következő év* februárjától főszerkesztője Palásthy M. György lett, akinek helyét az év végén Szerdahelyi Csongor vette át. A címoldala az év során többször gyökeresen átalakult, februárban, márciusban, júniusban, augusztusban és októberben is más formai felépítés köszöntötte az olvasókat; az év végére a hátlap is színes formát öltött. Az újság belső formai alakja márciusban alakult át szembetünően, amikor az oldalszámok a lapok szélére kerültek. Decemberben nyolccal több, összesen negyven oldalon adták ki a lapot. A

belső tartalom is alakult, továbbra is vannak visszatérő rovatok, cikkek, de újak is megjelennek: könyvajánló, képregény, ezermester.

Az **1991**-es évben főszerkesztő váltás nem történt, de a lap külleme ismét átalakult, a szeptemberi címlap eddig még nem próbált formát öltött, ami a következő évben újra megváltozott. Az újság terjedelme a negyven illetve harmincnyolcas oldalszám között ingadozott. A belső forma szintén változott, az oldalszámok visszakerültek a lapok aljára, valamint az egész oldal kapott egy fekete keretet – ez szeptemberben eltűnik, majd decemberben a fejlécben megjelennek a rovat illetve cikkcímek. Az újság belső tartalma továbbra is fekete-fehér, rajzokkal és képekkel illusztrált többségében három hasábos cikkeket tartalmazott.

A lap külső formátuma innentől kezdve egészen '95-ig állandó maradt, csak kisebb változások történtek a borítón. Szerdahelyi Csongor helyére **1993**-ban dr. Bóna Zoltán került, aki már az előző év decemberi, jubileumi számának is szerkesztője volt. Az újság belső tartalma továbbra is fekete-fehér képekkel illusztrált, de az oldalakon kiemelésként megjelent a zöld szín. Ebben az időben visszatérő rovatok voltak többek között a Hírek, Vendégünk volt, Magyarságismeret, Daloskönyv, Emlékezzünk, Leánycserkész, Kiscserkésznek, Térképészet, Regöscserkész és a Természetvédelem. A harminchat oldalas kiadvány **1995**-ben új címlappal, rövidebb (húsz oldalas) tartalommal és a régi főszerkesztővel jelentkezett. A színhasználat a feketére és a zöldre korlátozódott, sem a címlapon, sem a belső tartalomban nem voltak színes képek; ekkor a visszatérő rovatok többé - kevésbé állandóak. Az év júniusi számának Szigeti László a főszerkesztője, és innentől kezdve csökkentett oldalszámmal (összesen tizenhat), költségkímélőbb külsővel jelent meg a lap. A belső forma is átalakult, az eddigi fejlécekben a rovatcímek helyét a Magyar Cserkész felirat vette át. Továbbra is foglalkoztak cikkek a barkácsolással, a hírekkel, az irodalommal, a természettel – állatokkal és a pályázatokkal.

A következő évekre jellemző volt a gyakori főszerkesztő váltás, '96-ban Szentirmay József, '97-ben dr. Bóna Zoltán majd Keszthelyi András, '98-ban újra Bóna, majd végül ennek az évnek a végén nem volt szerkesztőségi vezetője a lapnak. Megjelent a tartalomjegyzék, mely a korábbi számokból hiányzott, ám ezekben az években is hol eltűnt, hol megjelent.

Az **1999**-es évben nagy formai megújulás következik a lap életében. Az eddig szinte kivétel nélkül A/4-s formátumú újság innentől kezdve A/5-ösben jelent meg. Új főszerkesztője Rosdy Tamás, majd Tartsák András lett. A három éven át kisebb alakban megjelenő lap címlapja nem változott sokat, csak a fejlécben található lilium lett sárga.

Néhány hónapig tartalomismertetőt találhatunk a címlapon, de ez a későbbi (2001-es év januárjától kezdve) eltűnt. A cikkeket díszes vonallal választották el, boxokban jelentek meg a kiemelt címek. Továbbra is fekete-fehér, de főleg fotókkal illusztrált, zömében egy hasábos cikket találhatunk a harminckét oldalas lapban.

Az ezt követő években, egészen 2003-ig, ismét A/4-s formátumban hasonló címlapú, tizenhat oldalas lapok jelentek meg. Az első oldalon megtaláljuk a régóta hiányolt részletes tartalomjegyzéket, impresszumot, vezércikket. Az oldalak alján díszes Magyar Cserkész felirat, oldalszám és év-hónap megjelölés található. Visszatérő rovatok az Iránytű, a Behálózva, a Hírek, A múlt beszél, Tudom Ányos, a Rejtvény és Humor, A vadon szava illetve a hátoldalon megjelenő folytatásos képregény.

A **2003**-as évben néhány hónapig új fedőlappal jelentkezett a lap, majd **2004**-től egészen megszűnéséig hasonló formában adták ki, Sáfár László főszerkesztésében. Kevesen vették meg a lapot, példányszámproblémák miatt kéthavonta harminchat oldallal, majd az MCSSZ kiadásában egyáltalán nem jelent meg az újság. Azóta a Magyar Cserkészszövetségek Fórumának megbízásából a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség adja ki a Cserkész c. újságot.

V. Az elemzés módszere

Az utóbbi években - többek között a társadalomtudományokban - egyre többet találkozunk a tartalomelemzéssel. A kutatás során közleményeket vizsgálnak meghatározott céllal –a kutató abból indul ki, hogy az elemzés során olyan információk is kiderülhetnek, amik nyíltan nincsenek kimondva. Az emberek szinte mindig végeznek ösztönös elemzést, mikor újságot olvasnak, tévét néznek – ez sok mindenben hasonlít a tudományos formához, de itt erős a szubjektív szerepe. Az évek során kialakult több definíció:

„Tartalomelemzésnek nevezünk minden olyan eljárást, amelynek során közlemények, üzenetek törvényszerűen visszatérő sajátosságai alapján módszeres és objektív eljárással olyan következtetéseket vonunk le, amelyek a közleményekben nyíltan kimondva nincsenek, de az üzenet megszerkesztettségének, azaz a kódolásnak a módjából kiolvashatók, s esetleg más eszközökkel, más módon (nem tartalomelemzéssel) nyert adatok segítségével megerősíthetők, igazolhatók.”³⁹

„A tartalomelemzés olyan kutatási technika, amely következtetéseket von le valamely szövegben föllelhető, meghatározott jellemzők szisztematikus és objektív feltárásával.” (Stone)⁴⁰

"A tartalomelemzés olyan kutatási technika, amelynek segítségével adatokból a kontextusaikra vonatkozóan megismételhető és érvényes következtetéseket vonhatunk le." (Krippendorf)⁴¹

Ez a három közel áll egymáshoz. Kiderül belőlük, hogy célját tekintve mi a tartalomelemzés, de a módszerre magára nincs utalás a bennük. A módszer során a közlési lánc hat alapvető állomása (ki, mit, hogyan, kinek, miért és milyen hatással) mindegyike esetében tehetünk fel kérdést, s e kérdések mindegyikét a szöveg tulajdonságai alapján próbáljuk megválaszolni.⁴²

Az elemzőnek mindenekelőtt meg kell fogalmaznia a kategóriákat, amely folyamat a kódolás legfontosabb aspektusa. A kódolás során a nyers adatokat bizonyos szempont alapján egységekbe rendezzük, hogy azokon könnyebben elvégezhető legyen a tényleges elemzés, a tartalom tulajdonságainak felmérése. Ha megvannak az egységek, ki kell alakítani a kategóriákat, amelyek pontos leírása és definíciója kulcsfontosságú. Ennek általános szabályai: tükrözzék a kutató problémáját és a kutatás célját, legyenek kimerítőek, egymást kölcsönösen kizáróak és származzanak egy és ugyanazon osztályozási

³⁹ Antal 1976. 15

⁴⁰Jankovich Krisztina

⁴¹ uo.

⁴² Antal 1976. 45

elvből.⁴³ Ezt követően az elemzőnek ki kell választania az elemzési egységet – milyen jellegű, terjedelmű tartalmat kódol egy kategóriába – ez lehet egy szó, egy szimbólum vagy egy újságcikk is. Ha mindezek megvannak, következhet maga az elemzés – az egységek kategóriába sorolása és az alapján a következtetések levonása.

Ahhoz, hogy magát a kutatást elkezdhessem előbb az értékeket kellett tisztáznom, amihez először azt néztem meg, hogy a Szövetség Alapszabálya kit tekint cserkésznek:

„Cserkésznek nevezük azt a természetes személyt, aki szabad elhatározásból, a cserkészmozgalom alapítója, Lord Robert Baden-Powell of Gilwell által megfogalmazott, istenhitre épített és valláserkölcsei alapokon álló, a Cserkész Világszövetség által képviselt, a világ cserkészei és cserkészsövetségei, közöttük a Magyar Cserkészsövetség által vallott cserkészeszmények és jelen Alapszabály 18.§-ában leírt cserkésztörvény szerint kíván további élete során élni, és aki cserkésztársai közösségében a jelölt idő elteltével, a megfelelő cserkésztudás elsajátítását követően, cserkésze vezetői egyetértésével, a közösség előtt a cserkészfogadalom letételével ezen szándékát ünnepélyesen is kinyilvánította..”⁴⁴

Tehát a cserkész életnek meghatározó alapértékei a törvények, amelyek a krisztusi tíz parancsolatra épülnek. Egészen az újonctól az öregcserkész korig mindenkire egyaránt érvényesek, legyen akármilyen vezetői beosztásban az illető. Az eredeti, Bi-Pi által megfogalmazott angol törvényeket a magyarok csekély módosítással vették át, az 1912-es alakuló ülésen elfogadták és máig nem változtatták. Mindezek meghatározzák a cserkészlet emberideálját, azaz akik nem fogadják el, nem lehetnek a mozgalom tagjai. Ahogy Bi-Pi mondja: „A cserkésztörvény a minket fegyelmező erő. A cserkészt nem a Ne tedd!, hanem a Tedd! irányítja. A cserkésztörvény inkább cselekvéseinek vezérfonala, iránymutatója, mint hibáinak elnyomója.” Ezek miatt a törvényeknek van egy eszményi magyarázata, amelynek ismerete a cserkészek számára kötelező, hisz ez alapján kell törekedniük, a jellemesebb életre.

Az **első** a becsületesség törvénye, a cserkészek vallják, hogy a jellem alapja az igazmondás. Az életben megannyi indoka (anyagi előnyök, kényelem, lustaság) van annak, hogy az emberek letérjenek a becsületesség ösvényéről, a cserkészekkel szemben azonban alapvető elvárás ezek elkerülése. Az igazlelkűség alól nincs mentség, nincs kivétel, vállalni kell az igazságot minden körülmények között. Ide kapcsolható értékek: igazmondás, kiállás, értékvezérelt életvitel, példaadás.

⁴³ Antal 1976. 49

⁴⁴ Magyar Cserkész Szövetség Alapszabálya 2008. 10

A **második** a hűség kötelességteljesítés törvénye. A cserkész minden feladatát tisztességgel és idejében teljesíti, mert tudja, hogy ennek eredményeként a közösség is előreléphet. Istennek imádással, szeretettel és engedelmisséggel tartozik; a haza iránti kötelességben pedig megjelenik a szülőföld szeretete, a ragaszkodás Magyarországhoz. A cserkészek védik és óvják a földet, amin születtek, és más polgárokkal közösen munkálkodnak a közös haza javára. Az önzés féken tartása tulajdonképpen elsődleges az embertársakkal kapcsolatban – a cél, hogy másokhoz megértéssel, empátiával közeledjenek. Ide kapcsolható értékek: hagyománytisztelet, elfogadás, megbocsátás, önzetlenség.

A segítőkészség törvénye a **harmadik**. A napi jótett elsősorban másoknak tett szolgálat, a másokért való élet gyakorlati kifejeződése. A cserkész feladata, hogy minden helyzetben igyekezzen segíteni a körülötte élőket, a buszon mellette állókat. Sok gonoszság van a világban, a mozgalom tagjainak feladata, hogy ezt enyhítsék a mindenkori jótettekkel. Ide kapcsolható értékek: elfogadás, megbocsátás, empátia.

A cserkészek szerint a **negyedik**, a testvériség törvénye nem szorul különösebb magyarázatra. A világ országaiban, ahol működő mozgalom van, mindenhol lényegileg ugyanazok az alapelvek alapján igyekeznek jobbat tenni a világot. A cserkészeszmény nemzetközi, elvárja minden kultúra megbecsülését és tiszteletét. Ide kapcsolható értékek: hitelesség, tisztelet, a kapott értékek továbbadása mások felé, példaadás.

Az önnevelés, a lovagiasság törvénye az **ötödik**, amely felhívja a cserkészek figyelmét, hogy legyenek önmaguk legszigorúbb bírái. Emellett a gyöngédség kifejezője ez, amely figyelmeztet, hogy nem mindenkitől várható el a tíz törvény betartása, azonban ennek ellenére önmaguk számára ez az alapja a mindenkori udvarias, illetudó viselkedésnek. Ide sorolható értékek: hitelesség, értékvezérelt életvitel, tisztelet mások iránt, egészséges életmód, példaadás.

Szó szerint a környezetvédelem, a természetszeretet törvénye a **hatodik**. Az eszményi magyarázat alapján a természet Isten teremtésének legcsodálatosabb kifejezője, ezért mindenkor óvni, védelmezni kell – éppen ezért hatalmas bűn bármilyen teremtmény vagy természeti jelenség ellen véteni. Egyértelmű tehát minden cserkész számára, hogy oktanul nem pusztítja el az állatokat, nem vág ki feleslegesen élőfákat, nem tépi le az útszéli virágokat. Ide kapcsolható értékek: tisztelet a világ iránt, egészséges életmód, elfogadás, környezet hasznára lenni.

A **hetedik**, a fegyelem és az engedelmisség törvénye; első sorban a lustaság, a kényelemszeretet ellen szól. Az ember a hétköznapiakban kisebb-nagyobb csoportok

keretei között él, és ezekben mindig alkalmazkodnia kell a másikhöz – ez pedig csak a másik tisztelete, valamint ezen törvény betartásával lehetséges. A cserkészek között kiemelten fontos a vezető és a vezetettek közötti viszony, amely a kölcsönös bizalomra épül. A fiatalabbak elhiszik és tudják, hogy az idősebbek kellő tapasztalattal rendelkeznek, az utasításokat felelősségteljesen adják ki. Ide sorolható értékek: hitelesség, tisztelet mások iránt, példaadás.

A derülátásról, vidámságról szól a **nyolcadik** törvény. Ennek szó szerinti értelmezése szerint a fiatalok vidámak, pozitív szemlélettel tekintenek a hétköznapokra. A tizenéves korban gyakran összefolyik az öröm és a neveltlenség, amelynek következményeitől óv ez a törvény. Felhívja a figyelmet arra, hogy a cserkészeknek figyelniük kell mindenkor arra, hogy a tréfával, a humorral másokat meg ne bántsanak. Ide sorolható értékek: vidámság és meggondoltság, tiszta öröm és örömszerzés.

A **kilencedik**, takarékoság törvénye első olvasatra nagyon egyszerűnek tűnik, a pénzzel való bánásmódra figyelmezteti a cserkészeket. Azonban van egy rejtettebb tartalma, amely túlmutat az anyagi javak uralásán. A cserkész nem csak pénzével, hanem idejével, energiájával is takarékos. Ismeri saját magát, tudja hol vannak a határai, és ezt mindenkor szem előtt tartva éli életét a hétköznapokban illetve a táborokban. Ide sorolható értékek: idő, pénz, energia.

Az utolsó, **tizedik** törvény a tisztaság fogalmával kapcsolatos. Ennek egyszerű olvasata magába foglalja a rendszeres tisztálkodás, az igényes öltözködést és a kozmetikumok tudatos használatát. Azonban a nem szó szerinti értelmezés további kötelelességeket hárít a cserkészekre. A testi tisztaság a nemi erkölcsökre utal, míg a lelki az Istennel való mindennapi kapcsolatra hívja fel a figyelmet.⁴⁵ Ide sorolható értékek: testi és lelki tisztaság, erkölcsösség, példaadás.⁴⁶

Mindezek alapján megállapítható, hogy milyen egy cserkész, ezért a mozgalom tagjainak mindennapi feladata a küzdelem, hogy egyre közelebb kerüljenek ehhez a képhez. A törvények eszmei értéke mutat utat, ezért mindenkori magyarázata, megjelenése különösen is jellemzi a cserkészetet. Az ezzel kapcsolatban megjelenő anyagok jól mutatják, hogyan alakult a mozgalom az évek során.

Ezek tisztázása után kezdtem neki a tényleges kutatásnak. Feltételezésemet, mely szerint a cserkészeti értékei megváltoztak, sőt, némelyik hangsúlyát veszítette, a legtöbbször

⁴⁵ Értelmezzük a cserkész-törvényeket.

⁴⁶ Solymosi Balázs 2008. 14

működő cserkészlap, a Magyar Cserkész folyóirat segítségével szándékoztam bebizonyítani. A lap egészen 1920-tól 2006-ig jelent meg, kivéve azt az időszakot, mikor a cserkészlet maga sem működött. Úgy gondoltam jó kutatási területnek bizonyulhat a folyóirat, hiszen mondhatni végigkísérte a mozgalom fejlődését.

A tíz cserkész törvény – a már említettek miatt – a cserkészek alapértékei, így a mozgalom alakulását jól reprezentálja az értelmezésük, megjelenésük. Ebből kiindulva választottam a tíz törvényt a tíz kategóriának, amelybe az évek során megjelent cikkeket osztottam be.

A kutatáshoz bizonyos időközönként kiválasztottam a vizsgálni kívánt évfolyamokat. Elsőként az **1925**-ben megjelentet elemeztem – ekkorra már beindult a hazai cserkészek munkája. Ebben az időszakban már működtek a vezetőképzések, létrejöttek külföldi kapcsolatok és egyértelművé vált a csapatok működése. Mindezek miatt azt feltételeztem, hogy az értékek is kialakultak, és tudatosan reprezentálva vannak a cserkészek életében, és így az újságban is. Tíz évente vizsgáltam meg a lapokat, ezért a következő elemzési egység **1935** volt. Később, 1945-ben, azonban nem jelent meg az újság, ekkor volt vége a második világháborúnak, amelynek következményeként nemsokára betiltották a cserkészletet. Ebben a nehéz időszakban az újság 1944. november és '46. március között szünetelt. A pontosabb értékek miatt elemzésemhez a '44-s évfolyamat választottam, abban csak kettő szám kiadása nem történt meg. Az ötvenes, hatvanas és hetvenes években – mivel a cserkészlet maga is csak titkosan működhetett – a lap nem jelent meg a MCSSZ kiadásában. A rendszerváltáskor újjászerveződött a mozgalom, amelynek '89 végén indult el újra hivatalos lapja – emiatt további információkért az **1995**-s és **2005**-s évfolyam cikkeit kategorizáltam.

Mint már említettem a cserkészek tíz törvényét tekintetem az alapkategóriáknak, ezekhez soroltam tartalmuk alapján a cikkeket.

Az **első** törvényhez kapcsoltam minden írást, ami a becsületességgel, igazmondással, vagy éppen ellenkezőleg a hazugsággal, csalással kapcsolatos.

A **második** kategóriába több minden beletartozik a megfogalmazása miatt. Ide soroltam az összes olyan anyagot, amely a népszokásokkal, a határon túli magyarokkal, néprajzzal, népdalokkal, illetve háborúskodással, magyar városok bemutatásával, magyar nyelvről foglalkozik. A háború idején többször közölt hősi halottak névsorát, frontra hívó leveleket szintén ide osztottam. Ezek mellett ugyancsak ebbe a csoportba kellett volna sorolni azokat a köteleességeket, amelyekkel Istennek és embertársaiknak tartoznak a

cserkészek, viszont ez az utóbbi kettő más törvényeknél is megjelent, ezért ide konkrétan csak azokat a tartalmakat csoportosítottam, amiket a kötelességteljesítéssel kapcsolatosak.

A **harmadikba** az ajándékozásról, az adománygyűjtésről szóló írások épp úgy beletartoztak, mint azok, amikben az elsősegélynyújtásról, jótettekről, életmentésről írtak.

A **negyedikhez** soroltam az összes anyagot, ami világtalálkozóval, európai találkozóval foglalkozik, vagy akár két magyarországi csapat közös táborozásáról szól – legyen az programismertető, beszámoló vagy interjú. Ide kerültek azok a cikkek is, amik egy-egy külföldi országot, vagy annak cserkészzetét mutatják be.

Az **ötödik** megfogalmazásában benne van, hogy a cserkész „önmagával szemben szigorú” – emiatt az összes vezetőképzéssel kapcsolatos anyagot ide soroltam, hiszen ott szükség van a kitartásra. Továbbá ide kerültek az udvariassággal, önfegyellemmel, önismerettel kapcsolatos anyagok is.

A **hatodik** kategóriának is vannak alterületei: az állatokkal, növényekkel és magával a természettel foglalkozó tartalmak is ide csoportosíthatóak. Ami ezek alapján még nem feltétlenül nyilvánvaló: a vízi cserkészettel, Természetmúzeummal, térképészettel, időjárással, továbbá a biológusokkal kapcsolatos cikkek is itt kerültek elemzésre.

A **hetedik** törvény esetében a kulcsszavak a példamutatás, engedelmesség és a szülők voltak. Ezek alapján ebbe a csoportba került minden, amit valamelyik vezető életéről illetve életrajzáról; a szülőkkel való bánásmódról, viselkedésről; illetve magáról az engedelmességről írtak az évek során.

A **nyolcadik** csoportba soroltam értelemszerűen minden írást, amelynek célja az olvasó megvidámítása. Színdarabok, mesék, viccek, játékok – szinte kivétel nélkül itt kerültek elemzésre. A fiktív szerelmi viszonytal kapcsolatos, abból viccet űző tartalmak is ehhez kapcsolhatóak.

A **kilencedik** fogalomkörébe tartozott minden, ami a kézművességgel, ezermesterséggel, barkácsolással kapcsolatos. Azok a hosszabb felhívások, amelyeknek célja a csapatok anyagi hátterének rendezése szintén ide kapcsolhatóak. Találhatunk itt továbbá pénzügyvel, gazdasági válsággal foglalkozó anyagokat, amelyek egyértelműen a takarékosághoz sorolandóak.

A **tizedik** törvénynek szintén vannak alkategóriái. A fittséggel, testtel, túrázással, higiénéiával foglalkozóak és az Istennel való kapcsolatáról, szentekről, bűnbánatról, szertartásokról szólóakat is ehhez a kategóriához írtam.

Miután beosztottam az írásokat, diagramokat és táblázatokat készítettem, hogy jobban átlássam az adatokat és az esetleges elmozdulások jobban megfigyelhetőek

legyenek. Ezeket elemezve szeretném alátámasztani a feltevésemet, hogy az évek során átalakultak a cserkészlet értékei, elmozdultak a hangsúlyok. Úgy gondolom, hogy a törvények megélése régebben közelebb állt az eszmei magyarázatokhoz, mint most. Ennek alátámasztásához a Szövetség hivatalos lapját választottam, véleményem szerint az ebben megjelenő cikkek törvényekkel kapcsolatos tartalmi jól reprezentálják a cserkészlet értékeinek módosulását.

VI. Az elemzés

1. Az évfolyamok és a törvények

Az öt elemzett évfolyamban összesen 1462 cikk jelent meg. Ebben a számban nincsenek benne a hírek, a versek, a pályázat kiírások, a négynél több lapszámon át tartó folytatásos regények és a hirdetések – ezek nem képeztek elemzési egységet, ezért az összes cikkbe sem számoltam bele őket. Előfordult olyan írás, ami nem volt hozzárendelhető egy értékhez sem, illetve olyan, ami egyszerre több kategóriába is besorolható lett volna. Mindezek miatt összesen 1076 írás (74%) került beosztásra valamelyik törvényhez.

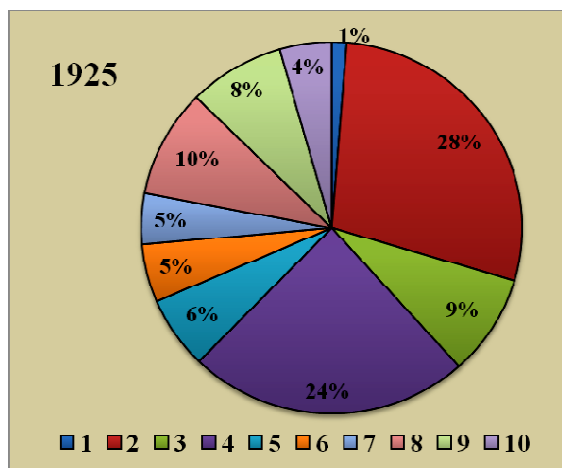
Az évek során igen változó, hogy mennyi írás kapcsolható bizonyos értékekhez – ez az elmozdulás a lap formai változásával magyarázható. A kezdeti, **1925**-s évfolyamban, a már 5 éve létező újság bár 22 oldalas, ennek nagy része hirdetés – a lap elején és végén is 3-3 oldalt foglalnak el ezek. A következőben, **1935**-ben már harminckét oldalas kiadványokat találunk és a hirdetések száma is jóval kevesebb. A megszűnés előtt, **1944**-ben az év végéhez közeledve csökkennek az oldalszámok, decemberben már nem jelenik meg a lap. A rendszerváltás után, **1995**-ben kezdetben húsz oldalon adják ki az újságot, ám a hónapok során ez csökken, és a lap is egyszerűsödik. A legutolsó elemzett évfolyamban bár harminckét oldalas kiadványról beszélhetünk, de mindössze négy lapszámról. Ekkor kéthavonta adták ki a folyóiratot, nyáron pedig nem jelent meg. Részben ezen formai változások következményeként a tartalomban is különbségek mutatkoznak.

	Az összes cikk száma	Az értékekhez rendelt cikkek száma az adott évben	Az összes és az elemzett cikkek aránya
1925	239	159	67%
1935	582	420	72%
1944	325	238	73%
1995	241	201	83%
2005	75	58	77%
Összesen	<i>1462</i>	<i>1076</i>	<i>74%</i>

1. táblázat Az elemzett cikkek

Az előbbieken leírt formai változás jól nyomon követhető az összes cikk számában, azonban kitűnik, hogy az átlaghoz képest 1920-ban alacsonyabb, 1995-ben magasabb százaléku az értékekhez rendelt írások aránya. Ennek oka, hogy '20-ban kevesebb hosszabb írás jelent meg, ellenben '95-ben sok, néhány soros anyagot találhatunk, főleg a lány- és kiscserkész rovatokban.

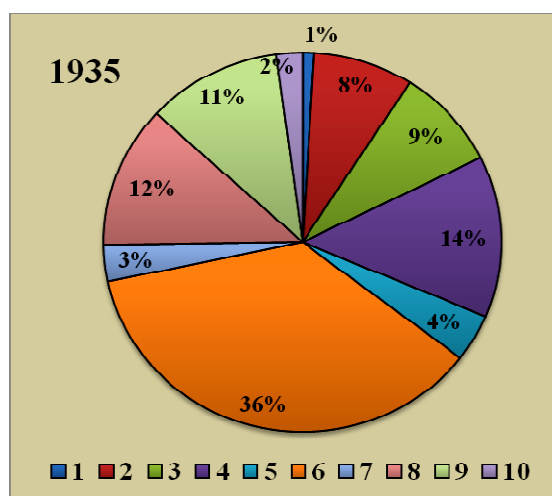
Az értékek eloszlása nagy különbségeket mutat a bizonyos évfolyamokban – ez jól prezentálja, hogy abban az időszakban melyik volt hangsúlyosabb. Az 1925-s évben egyik kategória sem magas szembetűnően, a második és negyedik törvénnyel foglalkozik a többihez képest több írás. Ennek oka Magyarország akkori helyzete – Trianon következtében fontos volt a magyarság hangsúlyozása, illetve a külföldi kapcsolatok erősítése, barátságok kötése.

1. diagram Az 1925-s év

Láthatjuk, hogy a már említett kettőn kívül, kiemelhetjük még az első törvényt, amivel szembetűnően alacsony százaléku tartalom foglalkozott. Tehát összességében a negyedik és második kategóriában találhatjuk meg a legtöbb anyagot, és ezekhez képest a többi írás sokkal alacsonyabb, de nagyjából azonos számban jelent meg.

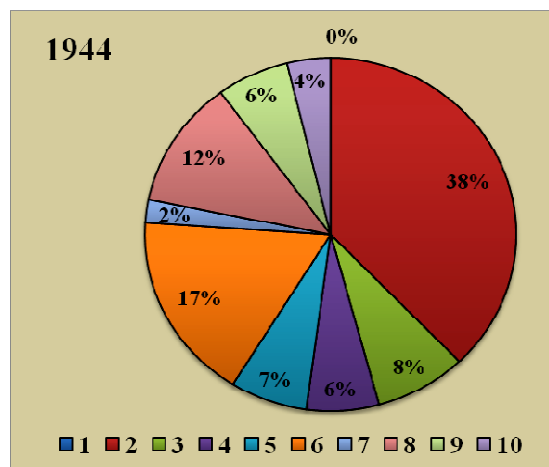
Az 1935-ös évben ezzel ellentétben egy, a többihez képest jóval magasabb elemszámú kategóriát találhatunk. A hatodik törvénnyel foglalkozik az írások több, mint egyharmada. A másik kilenc érték közelít egymáshoz, de itt is meg kell említeni az első alacsony százalékát.

2. diagram Az 1935-s év

Ebben az időszakban mind a lap történetében, mind a cserkészetben egy fellendülés figyelhető meg. Két évvel ezelőtt volt hazánkban Jamboree, eddigre kialakultak a vezetőképzések, megtalálta helyét a mozgalom a társadalomban. Ezeknek köszönhető, hogy formailag is ekkor legkiteljesedettebb az újság – legnagyobb oldalszám, legmagasabb értékekhez rendelhető cikk mennyiség. Azonban tartalmilag az írások nem oszlanak meg, nagy hangsúly kerül a hatodik törvényre. Bár az embereknek mindig is eszébe jut a természetjárás, a kirándulás a cserkészetről, ilyen magas elemszám ezzel nem indokolható. Egyértelmű, hogy ebben az időszakban ez az érték volt a leghangsúlyosabb, a cserkészek számára ekkor kiemelten hangsúlyos volt a természetszeretet törvénye a többihez képest.

A '44-es évben az arányok alaposan megváltoznak, átalakulnak. A háborús helyzet miatt kiemelten fontos a második törvény, amely a haza iránti kötelesség szem előtt tartására hívja fel a cserkészek figyelmét.

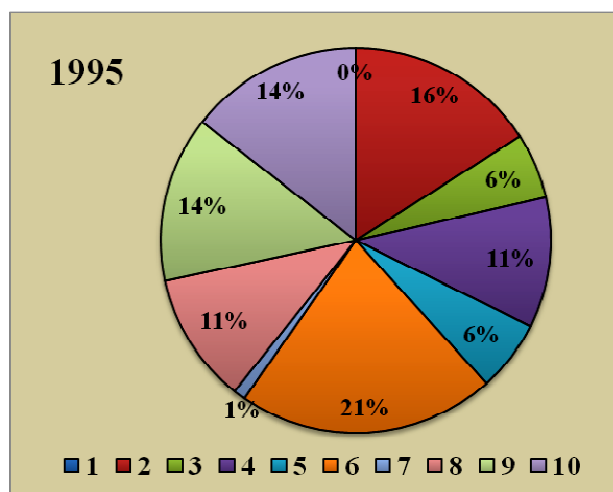

3. diagram Az 1944-s év

A másodikon kívül a hatodik és a nyolcadik törvénnyel foglalkozik a legtöbb írás – továbbra is fontos a természetszeretet, és megjelenik humor hangsúlyozása is. Érdekessége az évnek, hogy az első kategóriával kapcsolatban nem írtak, és csak egészen alacsony, mindössze két százalék foglalkozik az engedelmességgel, pedig a háború miatt ezt is magasabb arányban várnánk. Összességében megállapíthatjuk, hogy ebben az évben a második törvény volt leglényegesebb, a többi sokkal alacsonyabb százalékban jelent meg.

A rendszerváltás után nehezen talált vissza saját útjára a Magyar Cserkész folyóirat. A gyakori főszerkesztő váltások miatt a lap arculata is gyakran átalakult, áthelyeződtek a hangsúlyok. 1995-re ez már nagyjából kialakult, azonban az előfizetők alacsony száma miatt az év közepétől kevesebb oldalszámon jelent meg az újság. Láthattuk az összesített táblázatban, hogy mindezek ellenére mégis sok tartalom jelent meg. Ekkor is a hatodik és

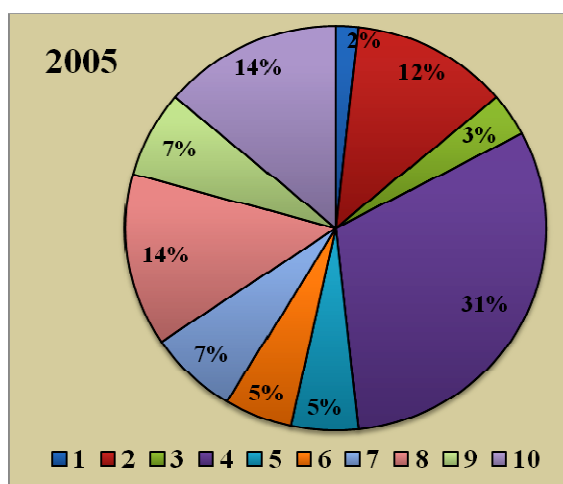
második törvény volt a legkiemeltebb, de nem sokkal lemaradva található a kilencediket és a tizediket is.

4. diagram Az 1995-s év

A százalékokból látszik, hogy ebben az évben vannak törvények, amik szinte azonos százalékban jelentek meg – ilyen páros az első és a hetedik, a harmadik és az ötödik, a negyedik és a nyolcadik, a kilencedik és a tizedik. Összességében tehát megállapíthatjuk, hogy a leghangsúlyosabb értékek a hatodik és a második törvény, a többi pedig párokba rendezve egyenlő mértékben volt fontos.

Az utolsó elemzett évfolyam a **2005**-ös. Ekkor már kevés lap – összesen négy – jelent meg, az előzőekhez képest sokkal kevesebb, ötvennyolc cikkel. Ez alapján alacsony előfizetői számra következtethetünk, amely csekély érdeklődést tükröz a lap irányába.

5. diagram A 2005-s év

Itt is találhatunk egy, a többihez képest sokkal magasabb értékállományt – a Eurojam⁴⁷ miatt feltűnően magas a testvériség értékével foglalkozó írások aránya. A négy közül az

⁴⁷ Európai cserkészszállalkozó

egyik lapszám szinte egészében ezzel a találkozóval foglalkozik, még egy írást találhatunk benne, ami a kerületi nagytáborról számol be – ez azonban szintén ebbe a kategóriába sorolható. A százalékos eloszlás, csak úgy, mint az előbbieken, megmutatta, hogy vannak értékek, amik ugyanannyira hangsúlyosak – ilyenek a nyolcas és tizes, a kilences és hetes, illetve az ötös és hatos.

Mielőtt rátérnénk az egyes törvények külön elemzésére meg kell vizsgálnunk a cikkek eloszlását. Az eddig megállapítottak után erős eltéréseket várunk a különböző értékek tekintetében.

6. diagram Az egyes törvényekkel foglalkozó összes cikk

A feltevésünk helyesnek bizonyult, találhatunk feltűnően hangsúlyos és alig bemutatott értékeket egyaránt. A legtöbb írás, összesen 247 foglalkozik a természetszeretettel és mindössze hét darab a becsülettel. A számok alapján táblázatba rendezve jobban átláthatjuk a fontossági sorrendet.

Sorrend	Törvény	Megjelent összes cikk
1.	<i>hatodik</i>	247
2.	<i>második</i>	208
3.	<i>negyedik</i>	151
4.	<i>nyolcadik</i>	124
5.	<i>kilencedik</i>	102
6.	harmadik	82
7.	tizedik	62
8.	ötödik	58
9.	hetedik	31
10.	első	7

2. táblázat Az törvények sorrendje

A megjelent összes cikk száma alapján két csoportra oszthatjuk a törvényeket, van amellyel száz alatti, illetve afeletti elemszám foglalkozik. Esetünkben azokat az értékeket

érdemes kiemelni, amelyek több mint száz írás központjában állnak, hiszen ezek fokozottan hangsúlyosak. Ez a határérték kettéosztja a táblázatot: az első felébe tartozik a hatodik, második, negyedik, nyolcadik és kilencedik; a másodikhoz pedig a harmadikat, tizediket, ötödiket, hetediket és elsőt sorolhatjuk.

A legfontosabb, amivel a legtöbb cikk foglalkozik a természetszeretet. Ezt mi magunk is tapasztalhatjuk, hiszen sokakban kiránduló fiatalok képe él a cserkészekről. A sorrend alapján ez nem is meglepő, ezt az oldalukat mutatják meg leginkább.

A második helyen a kötelelességteljesítés törvénye áll. Ez nem csak az értékek, de a cserkész fogadalom szövegében is kiemelt helyen szerepel, ezért a listán elfoglalt helye nem meglepő.

A cserkészek figyelnek arra, hogy élő kapcsolat legyen külföldi társaikkal – négyévente rendeznek (többek között) világ-, európai-, illetve közép európai találkozót. Ezeken mindig fontos szerepet kap a különböző kultúrák megismerése, tartós barátságok építése, sok program próbálja elősegíteni egymás jobb megismerését. Ennek köszönhetően a harmadik helyen található a testvériség törvényét.

Nem sokkal kevesebb elemszámmal a nyolcadik áll a következő helyen – a cikkek száma alapján a humor, a tréfa szintén kiemelten fontos a cserkészek számára. Ezt is indokoltnak tarthatjuk, hiszen a mozgalom pozitív, jó hangulatú bemutatásával több fiatal tudnak megszólítani, adott esetben a szervezetbe integrálni.

Az első csoporthoz sorolt utolsó törvény a kilencedik, amelynek jelenléte meglepő – sem a fogadalom szövegében, sem a cserkészlet meghatározásában nincs kiemelve, „egyedül” a törvények között találkozunk vele. Ennek ellenére a cikkek mégis nagy hangsúlyt fektetnek a takarékosagra, az otthon elkészített tárgyak fontosságára.

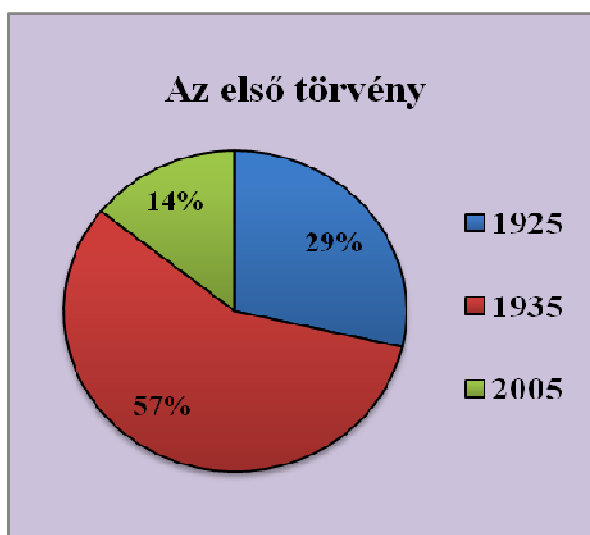
A másik csoportba tartozó értékek kevésbé hangsúlyosak a mozgalomban, ezért azokról itt külön nem esik szó. A továbbiakban minden törvény külön, az évfolyamok tükrében kerül elemzésre, mely alapján megállapítható, hogy az adott kategória melyik évben volt a leghangsúlyosabb, és ebből következően, hogy hogyan alakult az érték fontossága.

2. A becsület törvénye

A cserkész egyenes lelkű és feltétlenül igazat mond.

„Az adott szó több mint annak felelőssége, hogy mit mond ki valaki.”⁴⁸ Az igazmondás nem csak a cserkészek, hanem minden ember életében kulcsfontosságú érték kell, hogy legyen. Ezen törvény esetében azonban nem csak a mások felé irányuló feltétlen igazmondást kell megemlítenünk, hanem az egyén saját maga irányába történőt is – kérdés, hogy saját magának bevallja-e gyengeségeit, erősségeit. Az első cserkésztörvény megtanítja a cserkészeket, hogy minden emberrel – beleértve saját magukat is – kötelességük őszintének lenni az esetleges negatív következmények ellenére is.

Az első cserkész törvénnyel számszerűleg nem foglalkozik sok cikk, összesen hét darab, ebből kettő **1925**-ben, négy **1935**-ben, egy pedig **2005**-ben.

7. diagram Az első törvény

Évfolyam	Cikk darabszám
1925	2
1935	4
1944	0
1995	0
2005	1
összesen	7

3. táblázat Az első törvény

Láthatjuk, hogy **1944**-ben és **1995**-ben ezzel a törvénnyel kapcsolatban nem jelentek meg írások. A másik három évfolyamban a lapok oldalszám változása jól nyomon követhető, hiszen **1920**-ban kevesebb tartalom jelent meg, mint **1935**-ben; de több mint **2005**-ben. Az összes elemzett cikk elenyésző százaléka (0,06%) foglalkozik ezzel, ezért messzemenő következtetéseket a számokból nem vonhatunk le – egyelőre azt feltételezhetjük, hogy csak az egyébként is csökkenő tartalom miatt található több írás a korábbi évfolyamokban. Még így is feltűnő azonban az a tény, hogy két évben egyáltalán nincs ide sorolható anyag, pedig ezek mindegyikében relatív sok cikk jelent meg. A következtetést korai lenne megállapítani, hiszen a továbbiak tükrében ez még megváltozhat.

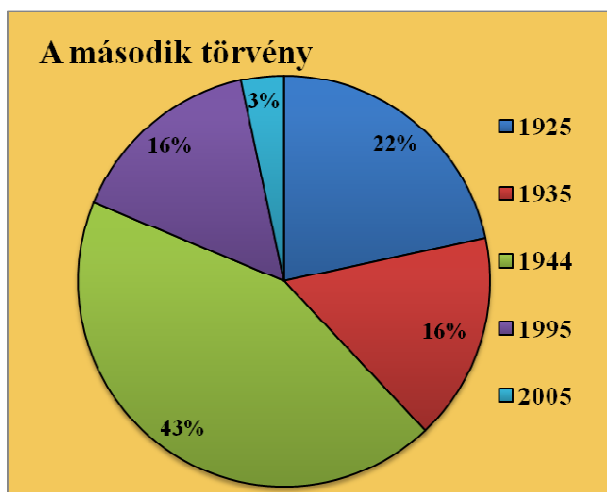
⁴⁸ Összefoglalójában írta Solymosi Balázs, országos vezetőtisztt.

3. A kötelességteljesítés törvénye

A cserkész híven teljesíti kötelességeit, amelyekkel Istennek, hazájának és embertársainak tartozik.

„A kötelesség iga, de az Ige igája, amelyet látszólag félre tehetünk, de ettől az iga megmarad, csak még rosszabb, hogy nem is foglalkoztunk vele.”⁴⁹ Nem egyszerű törvény a második, hiszen a kötelességteljesítés három területét is kiemeli és megfogalmazza meg egy mondatban. Ennek az értéknek a fontosságát bizonyítja a fogadalom szövege és a cserkészek tisztelgése is (mellékletben megtalálható), amelyben a három kinyújtott ujj a törvény hármását, az Isten-haza-embertársat szimbolizálja.

A második érték – mint ahogy azt a néhány soros bevezetőben olvashatjuk – több helyen megjelenik a cserkész mozgalmon belül, ezért magas elemszámot várhatunk. A feltevésünk helyesnek bizonyul – a második legtöbb cikk sorolható be ebbe a kategóriába.

8. diagram A második törvény

Évfolyam	Cikk darabszám
1925	45
1935	34
1944	90
1995	32
2005	7
összesen	208

4. táblázat A második törvény

A számok és a százalékok is jól mutatják, hogy milyen nagy eltérések észlelhetők a különböző évfolyamokban. A legtöbb ezzel kapcsolatos anyagot **1944**-ben találjuk, amelynek okát a történelmi körülményekben kell keresnünk. Ebben az évben bár már a végéhez közeledik a második világháború, Magyarországon még folynak a harcok, az egész ország készenlétben áll. A frontra hívás minden embernek szól, a cserkészeknek főleg, ezért ilyen magas az elemszám. Jól látszik az arányokból, hogy **1925**-ben ehhez képest fele annyi, de még mindig magas arányban jelentek meg tartalmak ezzel kapcsolatban. Két évfolyamban – **1935**-ben és **1995**-ben – közel azonos számú, míg **2005**-ben tíz alatti írás foglalkozik ezzel. Ezek alapján levonhatjuk a következtetést, hogy míg a

⁴⁹ Összefoglalójában írta Solymosi Balázs, országos vezetőtisztt.

lap megszűnése előtt váltakozó az eloszlás, addig a rendszerváltás után csökkenő tendenciát mutat az érték megjelenése.

A kutatás során ide soroltam az összes cikket, ami a magyarsággal, regősséggel, népszokásokkal foglalkozik. Más törvényben erről nincs szó, ellenben az Isten és embertársakkal kapcsolatos kötelességek megjelennek a harmadikban illetve a tizedikben. Ez jól megmutatkozik az írások eloszlásában is.

Kötelesség:	Isten	Haza	Embertárs	Mindegyik	Összesen
1925	0	40	4	1	45
1935	4	22	8	0	34
1944	0	73	18	0	91
1995	0	30	1	0	31
2005	0	6	1	0	7
Összesen	4	171	32	1	208

5. táblázat Cikkek eloszlása - második törvény

Ez a táblázat is jól mutatja az eddig leírtakat. A cikkek nagy része a hazával kapcsolatos, a másik kettővel összesen nem foglalkozik annyi írás, mint ezzel az eggyel. Kifejezetten az Istennel szembeni kötelességekről egyedül **1935**-ben találtam anyagot – ezek inkább ide kapcsolhatóak, nem a tizedik törvényhez. A második csoportba soroltak közül minden évben jelent meg tartalom, csak úgy, mint az embertársakkal kapcsolatban. Mindössze egy darab akadt, ami a törvénnyel egészében foglalkozik, nemcsak valamelyik kiragadott részével.

Ezen felül érdekes megvizsgálni az egyes években megjelent, az alkategóriákba sorolt anyagok megoszlását. Az arányokból kitűnik, hogy nem vonható párhuzam közöttük, azért mert az egyikben megnő az elemszám, ez nem feltétlenül von maga után máshol is hasonló tendenciát. Jó példa erre, hogy **1920**-ban bár több írás kapcsolható a hazához, mint **1935**-ben, de kevesebb az embertársakhoz. További érdekesség, hogy egyedül az **1935**-ös évben jelent meg mind a három részterülettel foglalkozó írás, míg a többi évfolyamban ez a „lista” hiányos. Leginkább ekkor közelítenek egymáshoz a számok is, a többi évben hangsúlyosabb eltérések mutatkoznak.

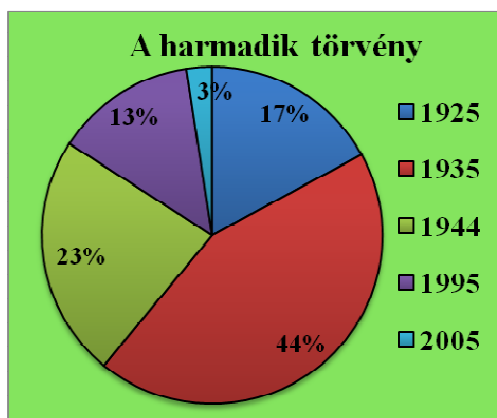
Mindezek alapján megállapíthatjuk, hogy a cserkészek számára hazájukkal szemben mindig fontos volt (és az is maradt) a kötelességteljesítés, nehéz helyzetben különösen. Az értéken belül nem oszlanak meg jól a cikkek, erre egy évfolyamon belül sem figyeltek oda. Összességében tehát az érték maga minden évben megjelent, a környezeti hatás miatt néhol lényegesebben.

4. A segítőkészség törvénye

A cserkész ahol tud, segít.

„A reggeli imádságtól kezdve keressük a jó tett lehetőségét, és már akkor elhatározhatjuk, mit fogunk véghezvinni.”⁵⁰ Ez a törvény oly annyira fontos, hogy maga a cserkészek jelszava „Légy résen!” is erre hívja fel a figyelmet – vegyék észre a lehetőséget a jóra, és ne habozzanak azt megcselekedni. A fogadalom szövegében pedig a következőt találjuk: „Minden lehetőt megteszik, hogy másokon segítsék.” Szinte bármilyen apró dolog jótettnek számíthat, ha azt örömmel és jó lélekkel teszi az egyén – vallják a cserkészek.

A törvény (a már említett módon) hangsúlyozott volta miatt magas elemszámot várnánk, azonban csalódnunk kell, az ide sorolt cikkek értéke nem éri el a százat. Az **1925**-ös évben tizennégy anyag foglalkozik ezzel a témával, majd növekvő tendencia mutatkozik: **1935**-ben található az ide soroltak nagy százaléka (44%).

9. diagram A harmadik törvény

Évfolyam	Cikk darabszám
1925	14
1935	36
1944	19
1995	11
2005	2
összesen	82

6. táblázat A harmadik törvény

A második legtöbb ilyen témájú írás **1944**-ben jelent meg, amelynek a háborús helyzet az oka – különösen hangsúlyos a segítségnyújtás a harcok miatt. Mint ahogy azt később is látni fogjuk, ebből következően főleg a fronttal kapcsolatos anyagokat találunk az évfolyamban. A rendszerváltás utáni lapokban már kevesebb tartalom jelenik meg, sőt **2005**-ben mindössze két darab. A százalékos eloszlás is elég nagy eltérést mutat: a kezdeti évfolyamokban jelent meg a cikkek közel ötven százaléka (1925 és 1935 összesen negyven darab), míg később ez mindössze csak 15%. Mindezek alapján azt a következtetést vonhatjuk le, hogy értékvesztés következett be, a törvény fontossága jelenleg töredéke a kezdetinek.

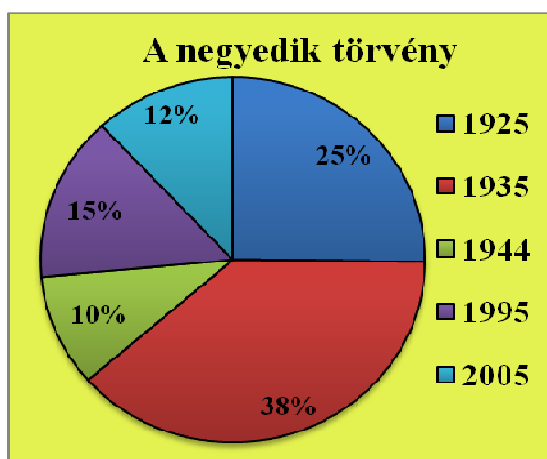
⁵⁰ Összefoglalójában írta Solymosi Balázs, országos vezetőtisztt.

5. A testvériesség törvénye

A cserkész minden cserkészt testvérének tekint.

„Ez a testvéri felelősség, amikor fel is ismerjük mindazokat a helyzeteket, ahol meg kell látnunk a másokban Krisztust és helyesen cselekedniünk cserkésztestvérünkért – úgy, ahogy Krisztus tenne a helyünkben.”⁵¹ A testvériség hangsúlyozott a cserkészek életében, hiszen mindannyian egy közös célért dolgoznak, amit egymás segítségével könnyebben elérhetnek. A törvény szellemisége elvileg kiterjed az ország határán belüliekre és azon túliakra is – ezek alapján épp úgy testvére a hazai cserkésznek egy magyar, egy felvidéki, egy angol vagy egy japán is.

A törvény hangsúlyozottan hívja fel a cserkészek figyelmét a kapcsolatra egymással, így minden találkozó – legyen az Jamboree, Eurojam,⁵² határon túli magyarokkal közös táborozás, vagy egy öregcserkész találkozó – ebbe a kategóriába sorolható. Ezek alapján viszonylag magas elemszámot kapunk – a harmadik legtöbb írás foglalkozik ezzel a törvénnyel.

10. diagram A negyedik törvény

Évfolyam	Cikk darabszám
1925	38
1935	58
1944	15
1995	22
2005	18
összesen	151

7. táblázat A negyedik törvény

Az összes cikk legnagyobb részét - kicsit több mint egyharmadát - találjuk **1935**-ben, a legkevesebbet **1944**-ben. Bár **2005**-ben sem olvashatunk mennyiségileg sokkal több írást, mint a megszűnés előtt, de ez az évfolyamban megjelenteknek nagy hányada, ezért nem szabad figyelmen kívül hagynunk.

A számok változásának elsődleges befolyásoló tényezője, hogy az adott időszakban mikor és hol volt Jamboree – emiatt nem foglalkozik **1944**-ben sok tartalom ezzel, hisz ebben az évben Magyarországon háborús helyzet volt, a külföldiekkel való kapcsolat

⁵¹ Összefoglalójában írta Solymosi Balázs, országos vezetőtisztt.

⁵² Európai Cserkésztalálkozó

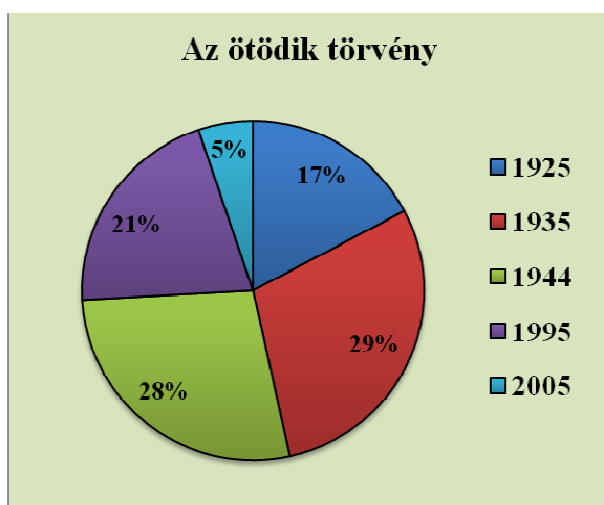
fenntartása illetve kezdeményezése nehéz, mondhatni lehetetlen volt. Ezen indokok miatt a kapott elemszám nem meglepő. A többi évfolyam megjelenése körül (előtte, utána, vagy közben) volt nagy létszámú találkozó, a szerkesztők ilyenkor fokozottan felhívták a figyelmet a világ cserkészeit összekötő testvériségre. **1995**-ben és **2005**-ben is megjelent olyan lapszám, amely szinte teljes egészében ilyen jellegű cikkeket tartalmazott – ennek köszönhető az ezekben az években kapott magas eredmény. Minden vizsgált évfolyamban prezentálva volt és nagy hangsúlyt kapott ez az érték. Mindezek alapján arra a következtetésre juthatunk, hogy az előzővel ellentétben itt egy értékállandóság figyelhető meg.

6. A lovagiasság törvénye

A cserkész másokkal szemben gyengéd, magával szemben szigorú.

„A cserkészeinknek a lovagiasság törvényeként a leginkább az önfegyelem elsajátítását, a magukkal szembeni sokkal szigorúbb elvárások felállítását, és a másokkal szembeni türelmet tanítjuk.”⁵³ Cserkészek közül főleg a vezetőknek fontos megtanulnia, hogy saját magukkal szemben szigorúbb követelményeket állítsanak fel. Saját életüket kellően ismerik ahhoz, hogy kialakítsák a magas elvárásokat, míg másokkal szemben ezt nem tehetik meg. Ebben az esetben a türelmet, gyöngédséget kell előtérbe helyezniük, míg az előbbi esetében a felelősséget és a kitartást.

Az ötödik törvénnyel kapcsolatos írások közül **1935**-ben jelent meg a legtöbb, illetve **2005**-ben a legkevesebb. Az írások eloszlását az egyes évfolyamokban jól mutatja a diagram és a táblázat is:

11. diagram Az ötödik törvény

Évfolyam	Cikk darabszám
1925	10
1935	17
1944	16
1995	12
2005	3
összesen	58

8. táblázat Az ötödik törvény

⁵³ Összefoglalójában írta Solymosi Balázs, országos vezetőtisztt.

Bár a megjelent írásokat érintő első megállapítás valóban helytálló, meg kell jegyeznünk, hogy '35-ben (meglepően) nem kiemelkedően magas a tartalmak száma, az első négy évfolyamban közel azonos írás foglalkozik ezzel a témával. Bár a számok alapján arra a következtetésre juthatunk, hogy ez az érték hasonlóan fontos volt a különböző időszakokban, mégis muszáj megjegyeznünk, hogy a többi kilenchez képest kevésbé volt prezentálva.

A cikkek vizsgálata közben, megfigyelhetjük, hogy előfordulnak a vezetőképzéssel kapcsolatos anyagok is, amelyek alapján a tartalmak tovább oszthatóak, az elemzés pedig pontosabb lehet. Az írásokat két csoportba osztva a következőket figyelhetjük meg:

	Őrsvezető-képzés	egyéb
1925	0	10
1935	5	12
1944	2	14
1995	1	11
2005	1	2
összesen	9	49

9. táblázat Cikkek eloszlása - ötödik törvény

Ebben a táblázatban látjuk, hogy így még közelebb állnak egymáshoz a kapott értékek, és még feltűnőbb a **2005**-s év alacsony elemszáma. A következtetéshez fontos tudatosítani, hogy bár **1995**-ben több cikket sorolhatunk az egyéb kategóriába, mint **1925**-ben, de ezek terjedelme a korai évfolyamban sokszorososa a rendszerváltás utánihoz képest. Ennek figyelembevételével arra a következtetésre juthatunk, hogy a megszűnés előtt viszonylag egyforma mértékben került előtérbe, azonban a lap újrainduláskor már kevésbé hangsúlyos ez az érték. Emiatt kimondhatjuk, hogy értékcsökkenés következett be.

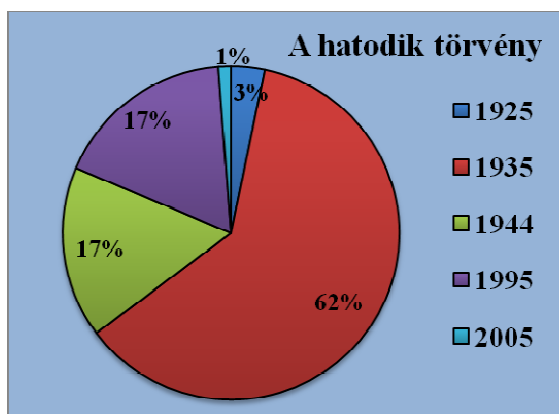
7. A természetszeretet törvénye

A cserkész szereti a természetet, jó az állatokhoz és kíméli a növényeket.

„A természetszeretet törvénye rámutat Isten nagyszerű elgondolása nyomán teremtett világra, annak csodálatos működésére...”⁵⁴ A hatodik törvény a természet szeretetére neveli a cserkészeket; felhívja a figyelmet az állatokkal és növényekkel való jó bánásmódra. Mivel a cserkészek sokat kirándulnak, táboroznak a természetben, ezért elmondhatjuk, hogy ennek a törvénynek magas értéke van.

⁵⁴ Összefoglalójában írta Solymosi Balázs, országos vezetőtisztt.

Az elemzett újságokban kiemelt helyen szerepel a természetszeretet, ezzel foglalkozik a legtöbb cikk. Az összesített táblázatban már láthattuk, hogy a tíz törvény közül ezzel kapcsolatban jelent meg a legtöbb írás az évek során. Több évfolyamban állandó „Állatvédelem” rovatot találunk, melynek következtében egy-egy lapszámban az elemszám is tartósan magas maradt. Különböző cikksorozatokat, ismeretfejlesztő írásokat közöltek a legtöbb időszakban, az újságok olvasása közben tudni lehetett, hogy a listában elsők között szerepel majd a hatodik törvény. Azonban az adatokat vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az **1935**-ös évben kiemelkedően magas számú írás foglalkozott ennek az értéknek a közvetítésével – több cikket találunk ekkor, mint a másik négy évfolyamban összesen.

12. diagram A hatodik törvény

Évfolyam	Cikk darabszám
1925	8
1935	152
1944	41
1995	43
2005	3
összesen	247

10. táblázat A hatodik törvény

A diagramon szembevetendő az imént említett differenciáltság, valamint jól látszik, hogy **1944**-ben illetve **1995**-ben közel azonos anyag jelent meg. Ebben az esetben is alacsony a **2005**-ös évfolyamban, az adott értékekkel foglalkozó tartalmak aránya, de nem várt módon **1925**-ben is csak kevés írás foglalkozik ezzel a témával.

A törvény megfogalmazása okot ad arra, hogy csoportosítsuk az ide soroltakat, három kategória alapján tehetjük ezt meg: állatok, növények és természet.

	Állatok	Növények	Természet	Összesen
1925	1	0	7	8
1935	135	8	9	152
1944	28	2	11	41
1995	14	14	16	44
2005	2	0	1	3
Összesen	180	24	44	248

11. táblázat Cikkek eloszlása - hatodik törvény

Ebből a táblázatból több mindent is megállapíthatunk, az eddigi eredményeket pontosíthatjuk. Az állatokkal foglalkozik a legtöbb ide sorolt cikk, ehhez képest a növényekről elég alacsony számú írás jelent meg – a tartalmak nem oszlanak el a három kategória között.

Az első oszlopban található számok alapján **1935** kiemelkedik a többi közül, a száznyolcvan ide sorolt írásnak hetvenöt százalékát találhatjuk meg ekkor. Ennek oka, hogy „Állatvédelem” címmel több oldalas rovat indult, amely az egész évben megmaradt, így tartósan magas elemszámot produkált. A legkevesebb írás **1925**-ben és **2005**-ben keletkezett; azonban ha figyelembe vesszük, hogy ezek értéke mennyi az összeshez képest, azt tapasztaljuk, hogy míg '25-ben az anyagok 1/8-át, '05-ben a 2/3-át találjuk.

A további alkategóriákban már nem mutatkozik meg a '35-ös év fölénye – a második csoportban '95-ben jelent meg több, a harmadikban már **1944**-ben és **1995**-ben is nagyobb mennyiségű írás foglalkozik az adott részterülettel.

Ha azt követjük figyelemmel, hogy egy-egy évben mennyi cikk kapcsolható a kategóriákhoz láthatjuk, hogy egyedül **1995**-ben és **2005**-ben találunk kb. azonos számú elemet, ellentétben az előző években tapasztaltakkal. Megállapíthatjuk, hogy az érték megjelenése csökkenő tendenciát mutat az évek során, viszont az alkategóriák szerepe a későbbi években válik kiegyenlítetté.

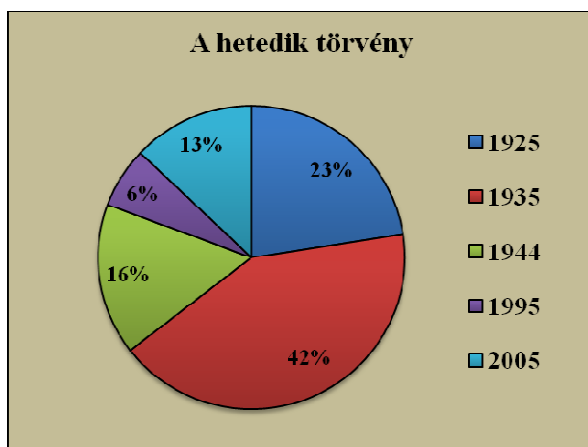
8. Az engedelmisség törvénye

A cserkész feljebbvalóinak jó lélekkel és készségesen engedelmeskedik.

„(...) eszközként azt a célt szolgálja, hogy önfegyelmet, önuralmat és helyes fegyelmezettséget tanuljanak cserkészeink általa.”⁵⁵ Az engedelmisség törvénye sok mindenre megtanítja a cserkészeket. Jelentése, hogy a vezetettek minden esetben elhiszik, a vezetőjük tisztában van azzal, hogy mit miért kér tőlük. A jól végzett munka alapja az engedelmisség „jó lélekkel és készségen”, akármilyen is legyen az egyénre bízott feladat.

Az elemzés során kiderült, hogy összesítve a második legkevesebb cikk foglalkozik ezzel a témakörrel. Ehhez a kategóriához soroltam az összes híres cserkész életét feldolgozó, illetve a szülőkkal foglalkozó írást – hiszen a cserkészek életében ezek az emberek tekinthetőek feljebbvalóknak. A huszonkilenc tartalom a következőképpen oszlik meg az egyes évfolyamok között:

⁵⁵ Összefoglalójában írta Solymosi Balázs, országos vezetőtiszta.

13. diagram A hetedik törvény

Láthatjuk a diagramból, hogy a cikkek legnagyobb, összesen negyvenöt százaléka az **1935-ös** évfolyamban jelent meg és a többiben (kivéve 1995-öt) közel azonos értékeket kaptunk. Megfigyelhetjük, hogy a harmincegy anyag közül a rendszerváltás után kevesebb van, mint a megszűnés előtti évek közül bármelyik kettőben összesen. Ezek alapján egy kezdetleges értékcsökkentést állapíthatunk meg, de a csekély elemszám végett ezt nem mondhatjuk ki biztosan.

A cikkeket elemezve kiderült, hogy az ide sorolt tartalmak három alkategóriába oszthatóak: a szülőkkel, vezetőkkel és a kifejezetten engedelmisséggel foglalkozóakra. Ezek eloszlása a következőképp alakul:

	Példaképek	Szülők	Engedelmisség	Összesen
1925	5	1	1	7
1935	7	3	3	13
1944	4	1	0	5
1995	0	1	1	2
2005	4	0	0	4
Összesen	20	6	5	31

13. táblázat Cikk eloszlása - hetedik törvény

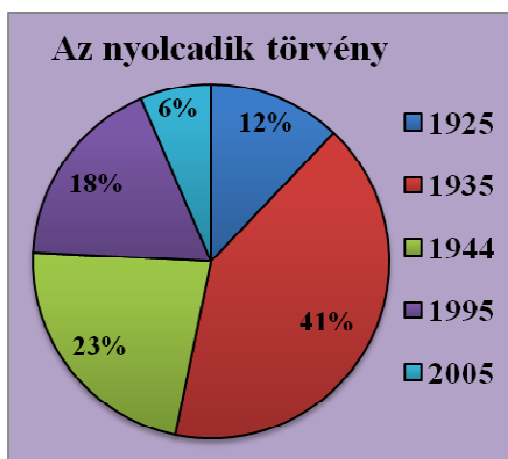
Ez alapján egy árnyaltabb eredményt van lehetőségünk elemezni. Az első, azaz Példaképek kategóriában találjuk a cikkek legnagyobb, hatvanöt százalékát és csak a legkevesebb anyagot tartalmazó csoport foglalkozik kifejezetten az engedelmisséggel. Ennek háttérben valószínűleg azaz általánosan elfogadott tény húzódik meg, mely szerint ha egy vezető hiteles, példaértékű, könnyebb szívvel teljesítik a parancsait vezetőitjei. Azonban minden egyes alkategóriában külön is megfigyelhető az a következtetés, amelyet az összesített táblázat alapján levonhattunk – csökken az adott témával foglalkozó írások száma, ebben a kategóriában is értékcsökkenés figyelhető meg.

9. A vidámság törvénye

A cserkész vidám és meggondolt.

„Ha nem tudunk mosolyogni magunkon, a helyzeteken, elveszünk a depresszióban. Ha állandóan csak vihogunk és vidámkodunk, eltakarja előlünk a megfontolt célt a társasági jó kedély.”⁵⁶ A mai világban az embernek nem elég vidámnak, meggondoltnak is lennie kell. A tréfa nem minden esetben humoros, főleg akkor nem, ha más valaki a tárgya. Erre hívja fel a törvény a cserkészek figyelmét, hogy ne felejtse el okosan vidámnak lenni.

Ha megvizsgáljuk az összes elemzett cikket megállapíthatjuk, hogy a nyolcadik törvény a negyedik helyen áll az „összesítésben” – százhuszonnégy írás törekszik kifejezetten az olvasó jobb kedvre derítésére. Első ránézésre feltűnik, hogy ennek majdnem a fele már **1935**-ben megjelent.

Évfolyam	Cikk darabszám
1925	15
1935	51
1944	28
1995	22
2005	8
összesen	124

14. táblázat A nyolcadik törvény

14. diagram A nyolcadik törvény

Figyelembe véve, hogy az évek során változó oldalszámmal jelent meg a lap, az elemszám ingadozását jogosnak nevezhetnénk, de ez alapján **1925**-ben nagyobb arányú, ide sorolható anyagot várnánk. Ezekből az adatokból megállapíthatjuk, hogy a nyolcadik törvény jobban volt prezentálva a későbbi években. Ezt bizonyítja, hogy 2005-ben sok más kategóriához képest magasabb számú írást találhatunk ezzel kapcsolatban

A humornak fontos alapja a vicc, a tréfa. A különböző években különböző módon került bemutatásra a vidámság értéke, kezdetben több, hosszabb írás jelent meg, míg a későbbiekben nagyobb mennyiségű vicc került a lapba. Ahhoz tehát, hogy pontosabb következtetéseket vonhassunk le a nyolcadik törvénnyel kapcsolatban, érdemes két kategóriába osztani az írásokat:

⁵⁶ Összefoglalójában írta Solymosi Balázs, országos vezetőtisztt.

	Viccek	Egyéb	Összesen
1925	1	14	15
1935	14	37	51
1944	18	10	28
1995	10	12	22
2005	3	5	8
Összesen	46	78	124

A két alkategóriát összehasonlítva továbbra is fenntarthatjuk a viccek esetében azt a megállapítást, hogy a későbbi évfolyamokban volt hangsúlyosabb ez az érték. Azonban az egyébbe kerültek jól követik az oldalszám ingadozást, így ebben az esetben a korábbi következtetés nem igaz, inkább egy állandóság figyelhető meg.

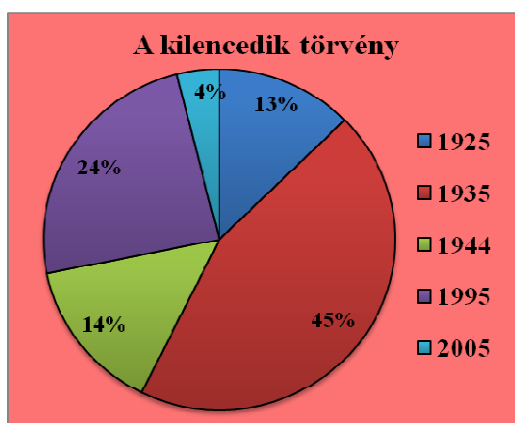
10. A takarékoság törvénye

A cserkész takarékos.

„Az olcsóságot pedig a pillanatnyi kiadások visszafogottságában éljük meg. Pedig a takarékoság számtalan helyen tetten érhető: idővel, pénzzel, energiával, papírral, stb.”⁵⁷

Mint ahogy arra az idézet is utal az elsőre egyszerűnek tűnő törvényben sokkal több foglaltatik benne. Ez a takarékoság nem csupán a pénzre vonatkozik, hanem az időre, az energiára is.

Az elemzés során ebbe a kategóriába soroltam minden cikket, ami az otthon elkészíthető tárgyak leírását tartalmazza. Főleg ennek köszönhető, hogy az elemszám magasabb, mint száz.

15. diagram A kilencedik törvény

Évfolyam	Cikk darabszám
1925	13
1935	46
1944	15
1995	25
2005	4
összesen	103

15. táblázat A kilencedik törvény

Megfigyelhetjük, hogy az eddig már sok helyen megállapítottak szerint ebben az esetben is **1935**-ben jelent meg a legtöbb ezzel foglalkozó írás – a takarékoság értéke ebben az

⁵⁷ Összefoglalójában írta Solymosi Balázs, országos vezetőtisztt.

évben volt leginkább reprezentálva. A második legtöbb **1995**-ben került nyomtatásra, sok ezek között a rövid leírás, de találunk egész oldalas tartalmakat is. Az első és a harmadik elemzett évfolyamban szinte megegyező mértékben találhatunk, a kilencedik törvényhez sorolhatóakat, és a legkésőbbiben olvashatjuk ismételt a legkevesebb írást. Mondhatnánk, hogy ennek magyarázata az oldalszám változásában keresendő, de az összes **2005**-ben elemzett írásnak elenyésző százaléka sorolható ide. Ez alapján elmondhatjuk, hogy ez az érték az utolsó elemzett évfolyamban kevésbé volt megjelenítve, mint bármelyik korábbiában.

Az ide soroltak további kategóriákba oszthatóak témájuk szerint – sok foglalkozik a barkácsolással, kevesebb a takarékoság egyéb területeivel. Ennek megállapításához nyújt segítséget az alábbi táblázat:

	Barkácsolás	Egyéb	Összesen
1925	10	3	13
1935	31	15	46
1944	6	9	15
1995	24	4	28
2005	2	2	4
Összesen	73	33	106

16. táblázat Cikkek eloszlása - kilencedik törvény

Láthatjuk, hogy kb. 70-30 arányban oszlanak meg a cikkek, nagy hangsúlyt fektetve ezzel a saját kézzel gyártott tárgyakra. Adott esetben, a kézműves írások figyelmen kívül hagyásával, ha értékcsökkenést nem is, de egy hangsúly áthelyeződést mindenképp megállapíthatunk. Az első három évfolyamban nem látszik egyértelműen, hogy a barkácsolással több írás foglalkozna, de ez **1995**-ben jól kimutatható. Bár **2005**-ben a kettő egyforma hangsúlyt kap, ezt kevésbé érdemes figyelembe venni, mert csak elenyésző százalékát teszik ki az összes elemzett írásnak.

11. A tisztaság törvénye

A cserkész testben és lélekben tiszta.

*„A testi tisztaságnak része a testtel való bánásmód, a belső tisztasága, egészségi állapota, erőnléte; a lelki tisztaság magában hordozza bármely olyan eseményben való részvételünkkel szembeni tiltakozást, amely nem az Úr szerinti.”*⁵⁸ Talán az egyik legnehezebben megtartható és legösszetettebb törvény ez – mind a testi, mind a lelki

⁵⁸ Összefoglalójában írta Solymosi Balázs, országos vezetőtisztt.

ápoltság fontosságára felhívja a cserkészek figyelmét. A másodiknál és ennél figyelhető meg legjobban a kapcsolódás a krisztusi törvényekhez.

Mivel a cserkészlet meghatározásából következik, hogy vallásos mozgalom, a kapott eredmény megdöbbentő. Az ide sorolt cikkek száma száz alatt van, és ennek bizonyos része nem a lelki, hanem a testi tisztasággal, fittséggel foglalkozik. A táblázatból és a diagramból is jól látszik, hogy a legtöbb ezzel foglalkozó írás – az eddigiek alapján szintén nem várt módon – a rendszerváltás után, **1995**-ben jelent meg.

16. diagram A tizedik törvény

Évfolyam	Cikk darabszám
1925	7
1935	9
1944	9
1995	29
2005	8
összesen	62

17. táblázat A tizedik törvény

A százalékos eloszlásban jól megmutatkozik, hogy az eddigiekkel ellentétben **1935**-ben csupán a harmadik legtöbb cikk található (ugyanannyi, mint **1944**-ben), és **1995**-ben több; valamint ugyancsak meglepő módon **2005**-ben is nagyszámú írás sorolható ebbe a kategóriába. A pontos értékek érdekében azonban meg kell különböztetnünk a testi és lelki tisztasággal foglalkozó anyagokat.

	Testi tisztaság	Lelki tisztaság	Összesen
1925	2	5	7
1935	4	5	9
1944	0	9	9
1995	1	28	29
2005	1	7	8
összesen	8	54	62

18. táblázat Cikkek felosztása - tizedik törvény

A táblázat összesített eredményeiből látszik, hogy a törvény „és” szócskájának ellenére messze nem oszlanak meg egyenlően a tartalmak az érték két „résztterülete” között. Éves bontásban megfigyelhetjük, hogy az **első kettő** évfolyamban a két szám közelít egymáshoz, ellenben **1944**-ben, **1995**-ben és **2005**-ben igen távol állnak egymástól. Ennek

differenciáltsága véleményem szerint azzal magyarázható, hogy régebben nagyobb hangsúlyt kívántak fektetni a test ápolására is, míg most fontosabbnak tartják a lélek „karbantartását”. Az 1944 előtti időszakban az egyháznak nagyobb szerepe volt az emberek életében (erről bővebben a bevezetésben), így a lelki tisztaság hangsúlyozása írásban kevésbé volt fontos – nagyobb szükség volt a másik területtel is foglalkozni. Ezek alapján értékcsökkenést nem, de egy hangsúly áthelyeződést megfigyelhetünk.

VII. Összegzés

A kvantitatív elemzésből több következtetés is levonható. Kiderül az adatokból, hogy melyik törvények bizonyultak a leghangsúlyosabbaknak, hogy közülük egy-egy melyik évben volt a leginkább bemutatva, illetve, hogy melyik időszakban melyek voltak a legfontosabbak. Az egyes értékek alakulásából többször is megállapítható egyfajta értékcsökkenés, vagy éppen hangsúly áthelyeződés. Ez alapján akár már azt mondhatnánk, hogy a kezdeti feltevés helyesnek bizonyult. Azonban ennek alátámasztásához meg kell vizsgálni a tartalmakat, amelyekből kiderül, hogy egy-egy érték hogyan módosult a különböző korokban.

Az **első** törvényt 1925-ben az igazmondás értékével azonosították, a leghangsúlyosabb, hogy a cserkész sohase hazudjon, mindig ragaszkodjon az igazsághoz. Ehhez képest 1935-ben egészen hasonló értéktartományt találunk, továbbra is az igazmondás áll a középpontban, de már felmerülnek az esetleges negatív következményei is, amelyek ellenére kell mindig a becsületességhez ragaszkodni. Más kontextusban találkozunk az első törvénnyel 2005-ben. Nem a feltétlen igazmondás, hanem az alapos utánajárás kerül előtérbe, amelynek segítségével elkerülhetőek a félreértések. A csalás tényéről azonban nem egyértelműen negatívan írnak, hisz a humoros körítés elvonja a figyelmet a tartalomról (ez a 2005-ös év sok más cikkére is igaz).

A **második** törvény, mint arról az előzőekben szó esett, minden időszakban szerepet kapott. Az 1925-ös évben leginkább a magyar történelem és földrajz ismerete, az ezzel kapcsolatos tudás számított értéknek. Ehhez képest 1935-ben egy enyhe elmozdulást figyelhetünk meg – nagyobb hangsúlyt kap maga a cselekvés, mint a pusztán ismeret, persze az elődök élete és gondolatai továbbra is rengeteg értéket hordoznak magukban. A háborús időszakban, 1944-ben a hazafiasság és a bajtársiasság vált lényegessé; azaz igazi magyar, a jellemes cserkész, aki életét kockáztatva, minden mást félretéve harcol az országért. Ebből következően látszik, hogy a korai ismeretek ekkorra szinte megszűntek fontosnak lenni. Az 1995-ös évben ismét a tudás válik kiemeltté, de a hangsúly ekkor már a királyokon, a népi hagyományokon van. Végül 2005-ben már csak áttételesen találunk ide sorolható anyagokat, az érték már kevésbé lényeges, így maga a közvetítése is veszít fontosságából.

A **harmadik** törvénnyel kapcsolatban 1925-ben a segítségnyújtás egy magas foka, az életmentés számított a legfőbb értéknek. Az 1935-ös évben már az apróbb jótettek is kiemelkednek, és nagyobb hangsúlyt kap az adakozás is. A mások szolgálata ekkor inkább anyagai támogatásként, ajándékozásként jelent meg. A háborúban tett szolgálat számított

értéknek 1944-ben, az előzőekben említettek kevésbé, vagy egyáltalán nem jelentek meg. Az 1995-ös évfolyamban ismét az adakozás válik hangsúlyossá, mely alapján az a jó cserkész, aki pénzt, időt nem sajnálva törődik másokkal, az életmentésről itt már egyáltalán nem esik szó. A segítségnyújtás 2005-ben szinte már nem számít értéknek, kevésbé van bemutatva, mint a korábbi időszakban, de a megjelent néhány tartalom alapján a mások munkájának segítése az elsődleges – a korábban említett értékpreferenciák itt már egyáltalán nem jelennek meg.

A közös programok, a tényleges külföldi baráti kapcsolatok kapnak hangsúlyos szerepet 1925-ben a **negyedik** törvénnyel kapcsolatban. Más országok cserkészetének ismerete, a közös táborozások és levelezések hangsúlyosak '35-ben, szinte hasonló értékek maradtak a középpontban, mint a korábbi időszakban. Az 1944-es esztendőben már nem a külföldi, a hazai kapcsolatok, az összefogás számít értékesnek és fontosnak. Az 1995-ös és a 2005-ös évben is a testvériség szinonimájaként jelenik meg a Jamboree, egyedül a világtalálkozó számít lényegesnek a testvériség értékét tekintve, ellentétben a korábbi évekkkel.

Az udvariasság, lovagiasság számít értéknek 1925-ben az **ötödik** törvény kapcsán. Ez a következőkben átalakul, 1935-ben már a kitartás, a fegyelem, az önkritika fontos, hiszen az őrsvezető és annak kiképzése áll a központban. Az 1944-ös évben a kitartás válik még hangsúlyosabb értéké, a helytállás minden nehézség közepette is. A felelősségvállalás, ezzel együtt a jó vezető kap kiemelt szerepet 1995-ben. Az utolsó elemzett évfolyamban, 2005-ben az önismeret és az önkritika jelenik meg, mint érték, a jelen értelmezése alapján a jövő alakítása lesz lényeges.

A **hatodik** törvényt 1925-ben a természet megfigyelése, adatok rögzítésével, a meglévő tudás bővítésével azonosították. Az állatok védelme és gondozása, viselkedésük megismerése minden értéket meghaladóan fontos 1935-ben; a jellemes cserkész szereti és ápolja a gondjára bízott élőlényeket. Az eddigiekkel ellentétben 1944-ben az állatvédelem mellett a természeti jelenségeké volt a legfontosabb szerep. Ezen időszak elképzelése szerint minden valamire való cserkész ismeri, kutatja és megérti az őt körülvevő világot. Az élőlények és a természet is hangsúlyos az 1995-s évfolyamban, de elsősorban azok jellemzőinek ismerete számított értékesnek. Mindezekhez képest 2005-ben a már kihalt állatok megismerése volt a cél, a múlt ismerete számított hangsúlyosnak.

Az alapító, Bi-Pi életének megismerése, gondolatainak fontossága került előtérbe a **hetedik** törvénnyel kapcsolatban 1925-ben. Ez lényegesen megváltozott 1935-ben, amikor a cserkészvezetők példamutatása és a gyermeki felelősség, azaz az engedelmesség a

szülőknek válik elsődlegessé. Különösen hangsúlyossá válnak az édesanyák, mint a családi értékek képviselői. Példaképek a hősi halottak, és a kormányzó 1944-ben, ekkor az engedelmesség a feljebbvalóknak és az árulás mindenkori megtagadása a leglényegesebb. Az 1995-ös évben a szülői engedelmisség kerül előtérbe, 2005-ben azonban a külföldi vezetők válnak példaképpé, ekkor már ők (és nem a magyarországiak) képviselik az értékeket.

A **nyolcadik** törvényben az „irodalmi tréfa” számít fontosnak és kiemeltnek 1925-ben, a kisebbek kedves mosolya jelenik meg értékként ebben a kategóriában. A következőkben már az önmagukon is nevetni tudó cserkészek számítanak értékesnek, 1935-ben mókás történetek kerülnek a középpontba. A viccek válnak hangsúlyossá 1944-ben, a nevetés pedig fontossá. Az 1995-ös évben továbbra is a humor, a viccek vannak előtérben; 2005-ben pedig már inkább a megfogalmazás, semmint a tartalom válik humorossá.

A **kilencedik** törvény értelmében az 1925-ös és az 1935-ös évben is azok a cserkészek számítanak értékesnek, akik saját maguk alkotják meg a kellő felszerelést, a fontos és hasznos tárgyakat. Az energiával és pénzzel való gazdálkodás kap kiemelt hangsúlyt 1944-ben. Végül pedig 1995-ben és 2005-ben is a kezűgyesség számít értéknek és kap ezáltal kiemelt szerepet.

A **tizedik** törvény kapcsán 1925-ben a vallás, a lelki felkészülés számít fontosnak. A rend, a takarítás, a higiénia, a tiszta ruházat vált különösen hangsúlyossá az 1935-ös évfolyamban. A mindenkor imádkozni tudó, a háború miatt sem csüggedő cserkész képe állt az 1944-es év középpontjában. Az elmélkedésre szólítja fel az olvasót 1995 legtöbb írása, az ekkori értékek a lelki tisztaság, a bűnbánat. Az eddigiekkel ellentétben a szentek tisztelete, a pápa életének ismerete határozta meg a 2005-ös esztendőt.

A kvantitatív elemzésből megállapíthattuk, hogy az értékek sokszor elvesztették jelentőségüket, illetve, hogy a hangsúlyok sok esetben áthelyeződtek. Ezt a tartalmi értelmezéssel is alátámaszthatjuk – minden érték módosult az évek során. A mostani időszakra a mozgalom értékorientációja átalakult, sok esetben közhelyessé, humorossá vált, és ennek következtében a törvények értelmezései is megváltoztak. Levonhatjuk tehát a következtetést, hogy a mai eszményi cserkész vicces, részt vesz a nemzetközi találkozókban, míg a kezdeti időszakban életüket mentett, harcolt a hazájáért, imádságos lelkülettel élte a mindennapjait és mindig odafigyelt a szüleire.

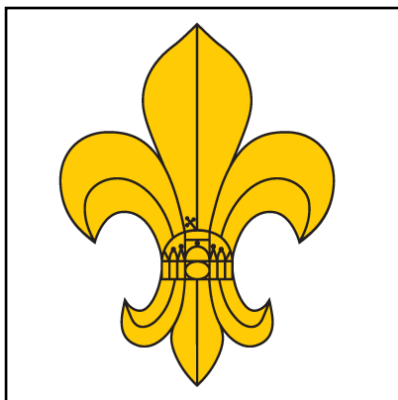
VIII. Melléklet

CSERKÉSZTÖRVÉNYEK

1. A cserkész egyenes lelkű és feltétlenül igazat mond.
2. A cserkész híven teljesíti kötelességeit, amelyekkel Istennek, hazájának és embertársainak tartozik.
3. A cserkész, ahol tud, segít.
4. A cserkész minden cserkészt testvérének tekint.
5. A cserkész másokkal szemben gyengéd, magával szemben szigorú.
6. A cserkész szereti a természetet, jó az állatokhoz és kíméli a növényeket.
7. A cserkész feljebbvalóinak jó lélekkel és készségesen engedelmeskedik.
8. A cserkész vidám és meggondolt.
9. A cserkész takarékos.
10. A cserkész testben és lélekben tiszta.

CSERKÉSZ FOGADALOM

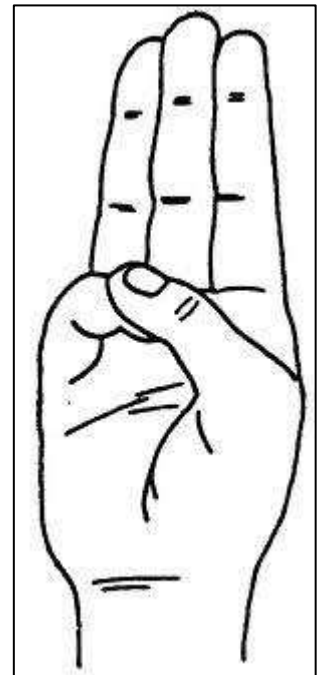
“Én, (fogadalmat tevő neve) fogadom, hogy híven teljesítem kötelességeimet, amelyekkel Istennek, hazámnak és embertársaimnak tartozom. Minden lehetőet megteszek, hogy másokon segítsék. Ismerem a cserkésztörvényt és azt mindenkor megtartom.”

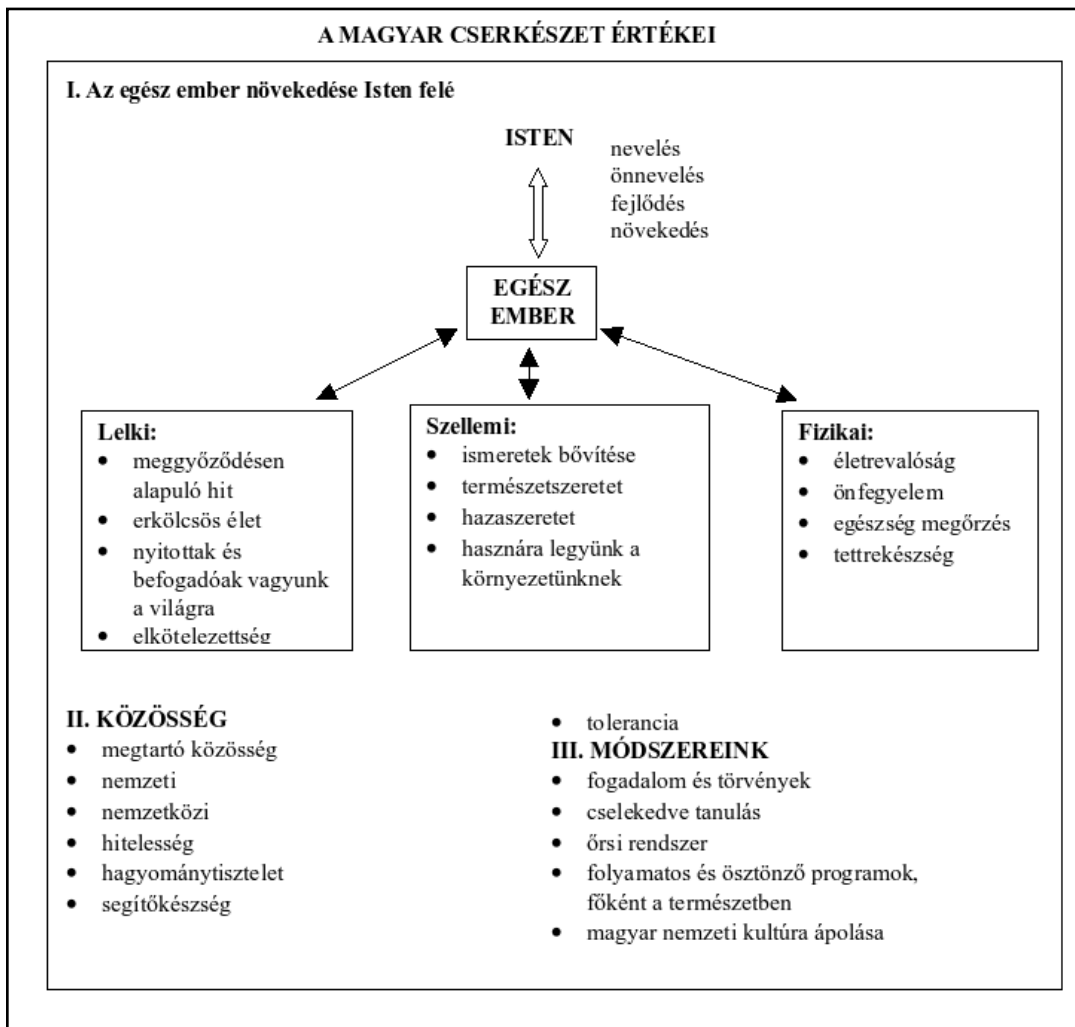
Cserkészliliom

Bi-Pi

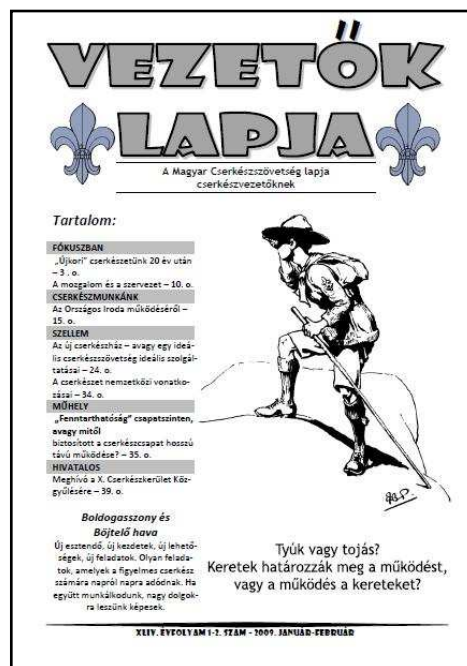
Cserkész tisztelgés

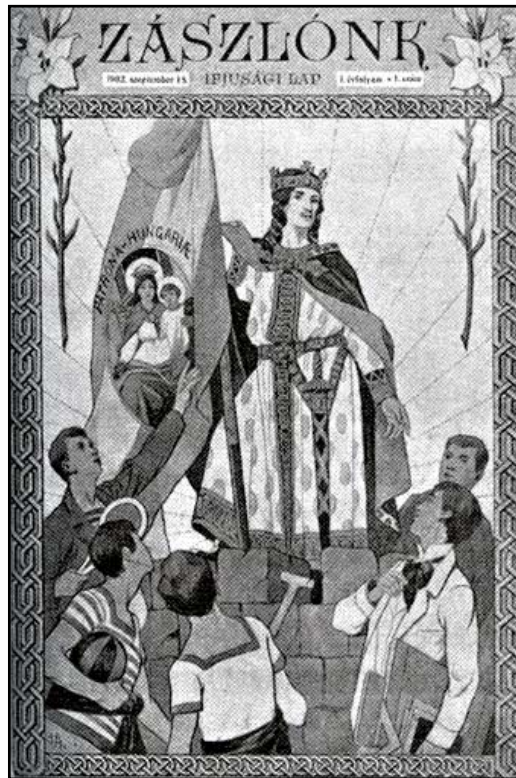
A Magyar Cserkész Szövetség Stratégiai Tervező Bizottsága által készített ábra

Magyar Cserkész 1930-ból

Vezetők Lapja 2009-ből

Zászlónk 1902-ből

Táborkereszt logója (az újság 1936-ban jelent meg először)

IX. Diagramok és táblázatok jegyzéke

1. diagram Az 1925-s év	30
2. diagram Az 1935-s év	30
3. diagram Az 1944-s év	31
4. diagram Az 1995-s év	32
5. diagram A 2005-s év.....	32
6. diagram Az egyes törvényekkel foglalkozó összes cikk	33
7. diagram Az első törvény	35
8. diagram A második törvény.....	36
9. diagram A harmadik törvény.....	38
10. diagram A negyedik törvény.....	39
11. diagram Az ötödik törvény.....	40
12. diagram A hatodik törvény	42
13. diagram A hetedik törvény.....	44
14. diagram A nyolcadik törvény.....	45
15. diagram A kilencedik törvény.....	46
16. diagram A tizedik törvény.....	48
1. táblázat Az elemzett cikkek.....	29
2. táblázat Az törvények sorrendje	33
3. táblázat Az első törvény	35
4. táblázat A második törvény	36
5. táblázat Cikkek eloszlása - második törvény.....	37
6. táblázat A harmadik törvény	38
8. táblázat Az ötödik törvény.....	40
9. táblázat Cikkek eloszlása - ötödik törvény	41
10. táblázat A hatodik törvény.....	42
12. táblázat A hetedik törvény.....	44
13. táblázat Cikkek eloszlása - hetedik törvény	44
14. táblázat A nyolcadik törvény.....	45
15. táblázat A kilencedik törvény.....	46
16. táblázat Cikkek eloszlása - kilencedik törvény.....	47
17. táblázat A tizedik törvény.....	48
18. táblázat Cikkek felosztása - tizedik törvény	48

X. Szakirodalom

- Antal László: *Tartalomelemzés alapjai* Budapest, Magvető kiadó 1976.
- Antalóczy Tímea dr.: Értékdominancia a médiában in. Gabos Erika (szerk.): *A média hatása a gyermekekre és fiatalokra IV.* Budapest, Nemzetközi Gyermekmentő szolgálat Magyar Egyesülete 2008.
- Bodnár Gábor: *A magyarországi cserkészlet története* Budapest, Püski kiadó 1989.
- Bugán Antal: *Érték és viselkedés* Budapest, Akadémiai kiadó 1994.
- Ehmann Bea: *A szöveg mélyén – a pszichológiai tartalomelemzés* Budapest, Új Mandátum kiadó 2002.
- G. Merva Mária (szerk.): *A magyar cserkészlet története 1910-től napjainkig* Gödöllő, Gödöllői Városi Múzeum 2009.
- Gaszó Ferenc-Laki László: *Fiatalok az újkapitalizmusban* 2004.
- Gergely Ferenc: *A magyar cserkészlet története 1910-1948* Budapest, Göncöl Kiadó 1989.
- Hidasi Judit: *Interkulturális kommunikáció* Budapest, Scolar kiadó 2004.
- Kósa Éva dr. és Berta Judit: *Serdülők értékvizsgálata. A pénz szerepe a fiatalok életében* in: Gabos Erika (szerk.): *A média hatása a gyermekekre és a fiatalokra III.* Budapest, Nemzetközi Gyermekmentő szolgálat Magyar Egyesülete 2006.
- Krippendorff, Klaus: *A tartalomelemzés módszertanának alapjai* Budapest, Balassi kiadó 1995.
- Páva István: *Bi-Pi élete és kora* (Cserkészvezetők Kiskönyvtára) Budapest, Márton Áron kiadó 1995.
- Páva István: *Bi-Pi tanítása* (Cserkészvezetők Kiskönyvtára) Budapest, Márton Áron kiadó 1994.
- Powell, Robert Baden: *Scouting for boys.* London, Oxford University Press 1908/2004
- Sík Sándor, Teleki Pál, Arató László (szerk.): *A cserkészlet* Budapest, Márton Áron kiadó 2002.
- Somlai Péter – Bognár Virág – Tóth Olga – Kabai Imre: *Új ifjúság* Budapest, Napvilág kiadó 2007.
- Varga Katalin: *Szöveg és tartalom az információs társadalomban* Pécs, Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar 2005.

Elektronikus szakirodalom:

<http://aranyliliom.lapunk.hu>

<http://www.sajti.com/cserkesz/>

<http://www.mcpsz.hu/>

<http://www.c3.hu/~nyelvor/period/1234/123408.htm>

XI. Források

Magyar cserkész folyóirat évfolyamai, kiemelt hangsúly:

- 1925
- 1935
- 1944
- 1995
- 2005

Elektronikus források:

A cserkészélet szabályai. Elérhető az interneten: <http://www.kmcpsz.org> (utoljára ellenőrizve: 2011-03-18)

Céljaink, módszereink. Elérhető az interneten: <http://www.mcpsz.hu/magunkrol/celjaink-modszereink> (utoljára ellenőrizve: 2011-04-12)

Cserkészttörténelem. Elérhető az interneten: <http://www.622gg.hu/old3/tori.html> (utoljára ellenőrizve: 2011-04-12)

Értelmezzük a cserkészttörvényeket. Elérhető az interneten:

<http://www.sajti.com/cserkesz/magyarazatII.htm> (utoljára ellenőrizve: 2011-04-12)

Farkas Ferenc (katonatiszt). Elérhető az interneten:

[http://hu.wikipedia.org/wiki/Farkas_Ferenc_\(katonatiszt\)](http://hu.wikipedia.org/wiki/Farkas_Ferenc_(katonatiszt)) (utoljára ellenőrizve: 2011-03-14)

Jankovich Krisztina Tartalomelemzés. Elérhető az interneten:

<http://ktnye.akti.hu/index.php/Tartalomelemzés> (utoljára ellenőrizve: 2011-04-12)

Magyar Cserkész Szövetség Alapszabálya, 2008 Elérhető az interneten:

http://www.cserkesz.hu/oib/wp-content/uploads/2008/06/magyar_cserkeszszovetseg_alapszabalya_080517_tartalomjegyzekes-valtozat.pdf (utoljára ellenőrizve: 2011-04-12)

Magyar életrajzi lexikon 1000-1990. Elérhető az interneten:

<http://mek.niif.hu/00300/00355/html/index.html> (utoljára ellenőrizve: 2011-04-12)

Magyar Katolikus Lexikon Elérhető az interneten: <http://lexikon.katolikus.hu/> (utoljára ellenőrizve: 2011-04-12)

P. Miklós Tamás 2009 "Ifjúsági szerveződések évszázada!?" -- Gyermek- és ifjúsági szervezetek a XIX-XX. századi Magyarországon. Elérhető az interneten: <http://www.ofi.hu/tudastar/ifjusagi-szervezodesek> (utoljára ellenőrizve: 2011-04-12)

Solymosi Balázs (szerk.) 2008 A nevelés kézikönyve. Elérhető az interneten: http://www.cserkesz.hu/eink/images/stories/Tartalom/eink_vitaanyag_ii.pdf (utoljára ellenőrizve 2011-04-12)

Tomka Miklós: Hagyományos (vallási) értékek a modern társadalomban. Elérhető az interneten: <http://www.edu-online.eu/hu/letoltes.php?fid=tartalomsor/485> (utoljára ellenőrizve: 2011-03-16)